

Любомир МИХАЙЛІВ

СОНЯЧНІ БДЖОЛИ

ПОЕЗІЇ

ББК 84.4 УКР 7
М69

Вибрані твори у трьох томах. Івано-Франківськ, «Місто НВ».
Т. 2: Сонячні бджоли : Поезії, 2013.

До другого тому ввійшли вибрані поезії з попередніх збірок автора та твори, які ще не публікувалися.

На крутих дорогах життя автор серцем відчув і поетично осмислив трепетні проблеми минулого і нашого неспокійного сьогодення. Біль землі, тривоги, людська радість, щастя і любов становлять смислову палітру нової книги автора.

© Любомир Михайлів, 2013

* * *

Входимо в ніч,
А вона така тиха і ніжна,
Наче невижата нива – стоїть перед мною стіною,
Січень надворі. Не мрячно сьогодні, не сніжно,
Ночі, як люди, бувало: стоять і говорять зі мною.

Зорі розказують, що їм там бачиться з неба,
І про мандрівки по Шляху Чумацьким в майбутнє,
Місяць-царевич придворних зібрав біля себе,
Наче вони на весілля з землею присутні.

Казка, чи диво, чи, може, ява така нині –
Наче Різдвяна містерія втрачений візій,
Зорі, немов ялинкові прикраси –
Червоні і жовті, і сині,
Падали вниз, зачепились, повисли на стрісі.

Ніч з колядою, з вертепом, немов Божа мати,
І описати красу ми не можемо словами,
Ніч полонила мене і втікати до хати
Я вже не можу, як хлопчик до мами.

Перенароджуюсь я й почуття мої, й мислі,
Ніч перейде і, напевно, відбудуться зміни,
Місяць і далі сидить у золоченім кріслі,
Ніч на землі перед Богом стоїть на колінах.

* * *

Яка ж бо тепла ніч,
Мов глинобитна піч,
І зорі в небесах, неначе глинобитні, –
Ця ніч, як Божий храм, де сотні тисяч свіч
Освічують гріхи, земні багатства, злидні.

Потонули думки у ріках див і чар,
Несе мене порив стрімкий до краю світу,
І місяць, як пастух незібраних отар,
На флейті виграє про теплу ніч і літо.

На луках потічки розкидали стрічки,
Неначе тільки що тут роздягались феї
Й купатися пішли, їх пестять потічки,
А потім босоніж йдуть теплою землею.

І шепче хтось мені: «Пиши... пиши... пиши...
Бо хто ще, як не ти, в блокнот душі запише
Почуті з вуст Творця нові пісні й вірші
Про літо на землі й глибоку теплу тишу...»

* * *

Сумніви мучать,
Люди нас учать,
Різне буває серед причин,
Коли доводиться брати участь
Між різновекторних величин.

Тоді, як Байду, на гак підвісять,
Не за ребро, за слово залізне,
Коли чекаєш не один місяць,
Щоб іти далі поки не пізно.

Люди стелять дорогу камінням,
Попелом, а ще будяччям,
І лиш волошка, як розуміння,
В житті заплаче.

Різне буває в зв'язку причиннім –
Коли на замку оселя кожна,
Стукайте, стукайте і вам відчинять,
А в мою душу без стуку входити можна.

Я САМ СЕБЕ ПИТАЮ...

Хіба я жив? – я сам себе питаю,
Питаю птиць, що в небесах літають,
Питаю те, що не питав я досі –
Немов життя без мене відбулося.

А я присяду трохи відпочити,
Підійде старість і спитає: «Чий ти?
Які лікарства ти ковтав від болю?
Чого боровся все життя з собою?»

Така вона історія життєва –
Бездумно смерть приймають лиш дерева,
В землі живе лишаяючи коріння,
А я вставав завжди після падіння.

Мені до ніг хилилося колосся,
А не дуби і не берізки босі,
Шукав стежок, щоб не топтати трави,
Січневий я, а закохався в травень.

Не в дзеркалі ріки, а ув озерці
Себе я бачив, бачив думи серця,
Питання залишається відкритим:
«Хіба я жив? Чи починаю жити?»

ФОРМУЛА ЗЕРНА

А все-таки у чому наша сутність?
Життя й любов. А ще основа – хліб,
Через віки свята його присутність
Сіє над планетою, як німб.

Із віку в вік стає думкам світліше,
Як відкрива обличчя таїна,
Бо, творячи з у сього найсвятіше,
Додержуємось формули зерна.

* * *

На пальці неба перстень сонця
Сіє золотом гарячим,
Смереки – вої-охоронці
З-під снігу ледве світу бачать.

Край лісу втоптана дорога
Спинилася. Когось чекає,
Дорога чиста, як до Бога,
Сліпучо встелена зірками.

Лише кросворди і загадки,
І тіней сині таємниці,
І нелинь-дуб, як з фронту батько,
Прийшов і став біля криниці.

* * *

Мене тешуть, а тешуть дерево завжди здорове,
Від здорового дерева завжди тріски летять.
Та ж не дерево я, не рубайте мене на дрова,
Бо ще крона моя здорова
І в серцевині пульсує життя.

Я не ялина, що впала від бурелому,
На дорогу упала, заважає комусь пройти,
Я у горах росту поміж блискавок, тиші і грому,
Відкриваю для себе я даль невідому,
Але нікому не закриваю світи.

Моє коріння заплелось поміж каміння,
Так, як дороги у моєму житті,
І постійно приходжу до розуміння,
Що коли дерево тягнеться до проміння,
То кидає на кущі і гnilі пні тінь.

* * *

Інколи тісно стає поміж різних людей,
На самоті залишитися хочеться трішки,
Знов із життя мого випав ще один день,
Наче із рук недочитана книжка під вечір у ліжку.

Добре сидіти побіля вогню й джерела,
Тут очищаюсь, неначе ріка від замулу,
Добре, як прагнем душевного світла й тепла,
Добре, коли тягарем не лягає минуле.

Але в майбутнє чогось захаращена путь,
Треба вручну розгрібати навалене ріща,
Добре, як інші за нами упевнено йдуть,
Добре коли нас питають, куди ми ведемо й навіщо.

Деколи друзі стають так, неначе брати,
Добре, коли нас оточують люди,
Річці важливо до озера шлях свій пройти,
В озері річка очиститься знову від бруду.

СОНЯЧНІ БДЖОЛИ

Сонячні бджоли над містом моїм,
Бджоли побіля хати,
Сонячні бджоли влетіли у дім,
Щоби мій сум забрати.

Хай собі бджоли у хаті гудуть –
Гул той, неначе пісня,
Жваву розмову, напевно, ведуть
Про нашу кімнату, звісно.

Через вікно у садок полетять,
В поле чи в ліс полинуть,
Бо зрозуміють: не з медом життя
В мене, людини.

* * *

Девіз у пасічника: «Бджілку не порань!
Ніколи не тривож намарне бджілки!»
Завжди важливо перейти ту грань,
Щоб в цьому біоритмі жити чітко.

Щоби раділа вся бджолосім'я,
Щоби бджілки, як гостя, зустрічали,
Над вуликом схилявся часто я
І слухав бджіл, вони мене вивчали.

Мені й без меду солодко було,
Хоч з вуликів пахтіло медом ярим.
Я тішився, бо літо десь текло,
Текло десь літо, як струмочок ярим.

* * *

Обкрадають народ і нищать,
Ті, що пани над панами,
Ті що сидять до Бога ближче,
Ті, що не розуміють бідних,
А бідність приймають за вади,
Ті, що навіть матір рідну
Поведуть на тортури,
Аби лише мати гроші і владу.
Ті, що на злочинстві зросли багатими,
Ті, що паростки нації місять.
Ті, що свободу нашу тримають за ґратами,
Аби у тюрмі не звільнилось їм місце.
Ті, що з більшовицького кореня,
Але осикового,
Ті, що сатанинськими ідеями підковані,
І прийшли до нас колись з ордами дикими.
Ті, що давно від України відцуралися,
А будують собі країну іншу.
Ті, що колись в демократів гралися,
А тепер їх вішають.
Ті що дали народу тавро «Стадо»,
І тепер женуть його на соковиту пашу,
Ті, що не розуміють слово «Треба»,
А тільки – «Нада»,
Ті, що знають слово «Мое»,
А забули – «Ваше».
Отака-то, брате мій,
Заварилась на Україні каша.
Ціле кубло змій
Випустили із золотої клітки,
А ти питаєш, брате мій,
Чого в нас так багато всілякої наволочі
І звідки.

* * *

Воля – це наша доля,
Чуєш, чи ні?
Скажи мені,
Народе мій бідою скутий,
Обкрадений до нитки,
Богом забутий
І безборонний,
Неначе ялиця в полі.
Справді було, було –
Ми всі прагнули волі,
Та ще й досі ходимо
По замкнутому колі,
І щонедень – то більше
Нам сиплють на рани солі.
А ми мовчимо,
Мовби у рот води набрали,
Наче перед сповіддю грішники.
І раз-у-раз вибираємо,
Неначе гнилиці перебираємо
І тішимося,
Як попадеться солодка грушка,
А не муляж,
А сьогодні знову ажіотаж.
Навколо української ідеї,
Пізно спасати її
Кажете, панове,
А ви не помрете за неї?
Ні?
А я за неї помру,
Та перед тим
Зсуну з плечей гору,
Щоби знали, що я не горбився,
Я рівно йшов
І ніс у серці сонця і неба шовк.

* * *

Розпочатий день, як надкушене яблуко,
Яке хтось мусить доїсти,
Як багато питань, на які я повинен за день відповісти,
Якщо хочу я жити між людей, а не сидіти на гілці зябликом.

Ой, скільки щодня перед очима людей,
Яких я читаю, як білі вірші,
Немов додивляюся сни свої віщі,
Люди бувають щасливі і щасливіші,
Я з ними зустрічатися маю честь.

День за обрїй котиться колесом,
Білим авто і старим возом,
Із білих віршів легко переходити на прозу,
Білі вірші, як сірі миші, неначе мімози,
Як не впізнаєш по одягу, то впізнаєш по голосу.

* * *

Дорогу посолили, наче хліб,
Здається, так ніколи не солили,
А дятла стук – тонкий-тоненький дріб,
Він душу з дерева видовбує щосили.

Думки вчорашні довбають мене,
Я навіть сам не знаю, що сказати,
Я розумію, що усе мине,
І навіть те, що можна приховати.

Я розчиняюсь в світлотінях дня,
Загублюся від ранку і до ночі,
І буду так блукати навмання,
Спокус шукати більше не захочу.

З усіх можливих буду мати шанс
Іти, чи по повернутися в колишнє,
Люблю життя тому, що любить нас, –
Немов дітей на хвилях днів колише.

РІКИ І СТЕЖКИ

Писати про любов потрібно, як про хліб,
Про хліб душі, вона без нього гасне,
На терезах – із корисним прекрасне,
Світ без любові вже б давно осліп.

Про хліб писати – означає щоб
Без фальші, без лукавства, обережно,
Цінителів багато, та належно
Оцінить достеменно хлібороб.

Про рідний край писати треба так,
Щоби корінням входити в глибини,
Відчути кожен капіляр калини,
Проміння прочитати між гілляк.

Чи, може, захотілось з перших рук
Почути про людей – вони ж титани,
Вони – ходячі повісті й романи –
Сідай, записуй і здавай у друк.

Записуй поки шепчуться листки,
Приймай усмішку молодої квітки,
І аж тоді узнаєш ти, ось звідки
Беруть початок ріки і стежки.

ЛІТО В РОЖНЯТОВІ

Око примружене сонця
Сіло на стовпчик тину,
Гори лежать на осонні,
Наче в колисці дитина.

Кури гребуться в грядці,
Дині, немов лисиці,
А коло хати в запасці
Цямрини стоїть криниця.

В Лімниці й Чечві небо,
Наче у ночвах кисне,
Возять підводами щєбінь,
Наче роки колишні.

В райцентрі, що без заводу
І без колгоспу також,
Носить веселка воду
Галицьким древнім траком.

До гурту зійшлися хати,
Всілися межі липи,
А на веретах дівчата
Сушать гербарій-липень.

* * *

Це літо ще з палеоліту
І осінь ця із тих часів,
Як вчилися люди розуміти
Людей у звуках голосів.

Ці зорі ще з протерозою,
Коли народжувався світ –
Не поетичний, а прозовий,
Такий, як є мільярди літ.

І гори – кратери вулканні
Давно лісами поросли,
Тут древнє все. І навіть камінь,
І сині очі спілих слив.

Наш світ близький такий далекий,
Як і стежини, і путі,
І навіть у гнізді лелека –
З країв далеких прилетів.

* * *

Коли життя остудить фірн чи глетчер
І холод віддзеркалює життя,
Шукай самотні острови для втечі,
Коли вже не допоможуть почуття.

Шукаючи, блукаючи воскреснем,
Як не в комусь – хоча би у собі,
І знак рівняння знову перекреслим,
Неначе знов окреслим колом біль.

У тому колі будемо варитись,
Як яблука сушені і квасні,
Пускати дим – не значить закурити,
Коли думки безкрилі і пісні.

Хоч холоду не треба. Що поробиш?
Він обпікає так, неначе жар,
Щоби зіграти роль свою, потрібні проби
Чужих ролей. А це, як Божий дар.

* * *

Не рубайте ялин –
То дівчата,
Що стали навшпиньки
І дивляться,
Чи не йдуть кохані з-за обрію.
Не рубайте гілля –
Хай махають дівчата
Зеленими хустинками.
Так, як вони,
Ніхто не вміє любити
І за землю корінням триматися.

* * *

Ялина тремтіла–
Сокира рубала її біле тіло,
Сокира рубала гілля і суки –
Її білі руки.

Полин посивів,
А іван-чай рожево цвів
Над плаєм,
Що на вервечках своїх
Гори гойдає.

* * *

Між життям і між смертю ходив я десятки разів.
Ой, десятки разів я життя відвойовував в смерті,
Дід так часто казав мені: «Те твоє, що ти з'їв»,
Я його розумів, він був завжди гранично відвертим.

Хоч відвертість іще не ознака шляхетності і переваг
Не дає і не дала ні в чому нікому,
Є лиш коло життя поміж тим, що здобув ти, що праг,
Це така необхідність, як ставити в реченні крапку чи кому.

А життя, як цукерка, що завжди солодка на смак,
Підсолоджувать зайве – хоча воно деколи гіркне,
Я багато прожив і тепер розумію, що я не дітвак,
Який мчиться на лижах чи санках з високої гірки.

Я подумаю деколи: «Що там чекає внизу?»
На питання таке відповісти ніхто ще не може,
Якщо спеку в житті пережив, пережию й грозу,
Але завжди говорю собі: «Поможи мені, Боже!»

БОРГИ

Борги – боги високі, що над нами,
Нам відкривають й закривають брами,
Туди нам можна, а туди нам зась,
Якщо піднявся зависоко – злазь.

Борги нас контролюють на драбині,
Все бачать: що вверху і що в низині.
На всіх і всюди мають всі права,
Борги – це теж історія жива,

Яку переписати вже не можна,
Та у боргу завжди людина кожна,
От як їх віддавати – це питання,
Як у житті настане мить фатальна.

* * *

Мене збудив осінній місяць,
Постукав тихо у вікно,
Побачив: в спальні він ще поміститься –
Не сплю давно.
Він витягав із мене мову,
Про що? – я зразу не збагнув,
А місяць срібний був, як море,
А місяць справжнім гостем був.
Таких у мене не бувало
Ні за роки, ні за віки,
Мене ж небесне тло лякало –
Куди ж поділися зірки?
Хто познімав їх нині з неба,
Небес холодне каяття,
Поспілкуватися потреба
Була дорожча за життя.
А місяць блиснув у кімнаті,
Куди пішов? Іди шукай!
Осінні хмари волохаті
Повзли у мій маленький рай.

* * *

Моє життя, мов тракторна дорога,
Якою із вершин стягають ліс,
Якою йду уверх, немов до Бога,
Поміж смерек і молодих беріз.

Лишаю кілометри за плечима,
Життя підпорядковую меті,
Вирізьблюю я свій характер чинно,
Щоби не надломитися в путі.

Говорять гори, дивлячись ув очі:
«Чи дійдеш до вершини, це ти зваж,
Нас підкоряти море є охочих,
Та не усім цей по плечу вантаж».

Банально сказано, що тільки сильних
Бажають бачити вершини золоті,
Та ж кожна пригортає, наче сина,
З яким давно не бачилась в житті.

Ідемо плаєм, мов зеленим раєм,
А далі – ліс стягають трактори,
Був плай колись, а нині вже немає –
Хоча би до найближчої гори.

Присядемо і відпочинем трохи,
Як завжди, оглядаємо ми путь.
Та прикро так, що тракторна дорога
Плаї руйнує, що уверх ведуть.

* * *

Усі живемо на одній планеті,
А поведінка – якби з іншої планети звалились,
Минув час фізиків – не поетів,
Ера поетів в свої права вступила.

Сивиною обросли минулі віки,
Але й досі лякають людей – вогонь, вода й мідні труби,
Добре, що є на землі жінки,
Що скажуть просто у вічі: «Любий!»

Інакше би світ без любові погас,
Хоч правда, його учити любити,
Немов малу дитину – нема потреби,
Сказав би Тичина, що наш неповторний час,
Але, як маємо землю, то мусимо мати і небо.

* * *

Купаються в добрі, неначе у воді,
Не знаючи, що хвиля щастя викине на берег,
Тоді збагнуть... А що тоді?
Земля ще раз, мов колесо, оберне.

Навчилися ліпити зміст життя –
Такий, як є, простий,
Мов коники із тіста,
А коники, як птиці, полетять,
До річки полетять за місто.

Стискають серце жаль, образи, як обруч,
Стискають, щоб від слів неказаних не трісло,
Не візьмеш зорі з неба голіруч,
Бо зорі справжні всі гарячі дійсно.

Дорогу вишиту на полотні життя
Читати я навчився з першим кроком,
Я весь в думках. А журавлі летять
Так дуже низько, а здалось – високо.

* * *

Горшки, звичайно, ліплять не святі,
Й не ті, що мають за спиною крила,
Та часто так буває у житті,
Що б'ють горшки не ті, що їх ліпили.

Живуть ідеями не власники ідей,
А ті, що їх купують на торжищах,
І часто не за тими люд іде,
Хто по ранжиру духу значно вищий.

Вимірюють нас вектори життя:
Із низу – ввєрх, а часто – зсєредини,
Щоб відштовхнутися, потрібно опертя
З бетонних плит, а не з піску і глини.

* * *

Рву арніку на лісовій поляні,
Через поляну стежка польова,
А ліс як ліс – сьогодні не в тумані
Й вершина, як Чугайстра голова.

Читаю лозунг: «Ліс – криниця наша
Невичерпна, вона не має дна...»
Для когось ліс криниця чи крамниця, –
Пуста робота й формула дурна.

«Ліс бережіть – бо це багатство наше!»
«А наше де?» – запитуємо ми.
Тут не одна смерека в горах ляже,
Допоки в горах в бубни б'ють громи.

Та арніка цвіте. Осколки сонця
Не вб'ють отих, що «впень» рубають ліс,
То не живиця, то не соки,
То дереву так боляче до сліз.

* * *

Крапля зірвалась і падала,
Скрикнула, плакала крапля,
Жити лишилося крапля.

* * *

Дні, години в Інтернеті змарновані,
Неначе огірки мариновані, –
Не відчуєш днів минулих справжній смак –
Хіба не так?

* * *

Вблід переходять мою уяву вірші,
Йдуть до весни, до літа – точно знаю,
Заходять в часу потаємні ніші,
Підсніжниками в полі розцвітають.

Через роки думки ідуть до розуму,
Читають пережитого мудру книгу,
Де зими із заметами, а літо із грозами,
Де знаки окличні блискавок і грому вигук.

Віршам в моїй уяві буває тісно,
Як огіркам у бочці із обручами,
А віз над нами Чумацький безколісний,
Не рушить з місця уже віками.

Місто оповивають різдвяні містерії,
Містові хочеться нам усе розповісти,
Стою посеред площі, немов на сцені,
І слухаю, як голосно гупає серце міста.

СНІЖИНКА НА ДОЛОНІ

Таких сніжинок
У мене на долоні не було!
О, звідкіля до мене ти прилинула?..
Сніжинці я віддав своє тепло –
Вона загинула.

* * *

Сніжинка залетіла у вікно,
Яке я відчинив в своїй кімнаті,
За нею – рій сніжинок волохатих
Із нею залетіли заодно.

І згасли всі. Лишилися краплини
На підвіконнику, у мене на столі,
Не знали ці сніжиночки малі:
За мить одну побути у теплі –
Жорстока плата – довелось загинуть.

* * *

Зима набралася розгону,
Неначе лижник із гори.
А хто її тепер догонить? –
Втомились гнатися й вітри.

Лиш де-не-де тремтять листочки
На потемнілому гіллі,
З-під снігу, наче з-під сорочки,
Як ребра, борозни ріллі.

Кругом, немов навала диму
Із картоплиння – мла та мла,
А птахи радяться, як зиму
Їм пережити без тепла.

* * *

Вишневу тишу виламує
З вікон вітер,
По даху: „бам-барам”
Пальцями босих ніг.
Бути весні чи не бути –
Це запитання лишається на хвилі
Гострих тернових колючок
Пекучої, мов останньої,
Зими у Карпатах.

.

* * *

З березневого саду пооблітало листя снігів,
Пальцями шепоту гілка торкається струн занімілих,
Крик журавлиний повис у повітрі,
Наче крапелька гострого льоду,
Гори на обрії сплять, наче білі ведмеді.
Все наче зближує, віддаль мінєє і колір,
Наче ми входим в комору захованих сланців,
Де є тепло і є дим виїдаючий очі,
Де ще не раз поведемо про щастя розмову,
Сядем, як птахи, на призьбі снігів спопелілих,
Казку повернемо в пам'ять,
Наче в кошару отару.
Дише любов розтліваючим сном провесніння,
Гілку вербову відчувши на власному тілі.
Котики милі свійські і вербові,
Їх розділяє розгойдана вулиця неба,
Нас розділяють громи, що не вистигли в горах —
Так щоби гупали, наче волоські горіхи.

СЕРЕДИНА ЛІТА

Пахне літо суницями тут, на причілку озера,
Пахне медом бджола, зачарована біля квітки,
Поетична палітра ряхтить між буденною прозою –
О, який же ліричний ти, світочку-світку!

О, яка благодатна, яка неповторна ця днина –
Усі фібри душі увібрати її мелодійність не годні.
І якою щасливою, якою високою стає людина,
Коли зупиняється тут, серед літа, сьогодні.

І не просто втікаємо ми від щоденного клопоту,
І не просто виходимо за межі високі міста,
Ми ідемо до квіту, ідемо до співу, до шепоту,
До оркестру дерев, до рапсодій Шопена і Ліста.

І чого ще нам треба, коли ми в цім вирі єдині,
Хоча наше колись тут обірветься замкнуте коло,
Повертаються мрії мої і надії мої по краплині
І думки тужавіють зернинами слів, наче колос.

ЛІТНІЙ ДЕНЬ

Поміж росяні трави дерева босоніж ідуть – позгинали коліна,
Високі, по вікна, цьогоріч вродили трави,
Білозубо сміються сусідньої хати стіни,
Надворі травень.
Надворі така благодать. І небо високе-високе,
Як дзеркало чисте-чисте сьогодні,
І тиша така, що здається чути, як в деревах пульсують соки,
І фібри душі усі звуки життя увібрати не годні.
Косарі мантачками почали із полем розмову,
Та розмова і пісня, і праця злилися в єдину гаму,
Усе по сценарію дня. І немає речей випадкових –
Все підкорилося волі Творця, що над нами.

* * *

Де ж літо, як остання мить?
Оглянься!
Осінь!
Лист летить.
Листки поблякли і малі
Грудьми припали до землі.
Дерев погорблені тіла
Зійшлись на похорон тепла.

* * *

У хоробах душі заночує мій погляд і спогад,
Мов додивлюся сон учорашній, сполоханий променем дня,
Промінь той, наче меч, відсікає вчорашню дорогу, –
Там мандрують думки і надії мої навмання.

Сам не знаю, коли, мов дітей, я зберу їх до гурту,
Хай потішать мене, що нового з світів принесли.
Мабуть, буде гроза – в темнім небі помножився гуркіт, –
Поміж мною і небом вбивається блискавки клин.

І, здається, тепер, і, здається, бувало так завше,
Що ненатла гроза нам не дасть навіть сіно докласти у стіг,
Так і люди ідуть за межу, нам багато чого не сказавши, –
Їх струмочок думок між зірок нині Шляхом Чумацьким проліг.

ГІРСЬКА ЗЕМЛЯ

Гірська земля, немов людська долоня,
Де лінії життя глибокі й серця,
Де днів потоки – теплі і холодні,
І таємницею скресань покрито все це.

Де пагорби високі й ледь помітні,
А поле посікли звори, яруги,
Де світ новий народжується в квітні
І молодість приходить перша, друга.

І де загадки закодують знаки –
Життя тайнопис на землі і докір.
І кожна тут людина, наче якір,
Опущений в водоймища глибокі.

РАНКОВИЙ МОТИВ

Гори на обрію синім, неначе верблюди,
Що зупинилися й дивляться вдаль – тут цілий караван,
А одинокі смереки, як люди –
Їхні погоничі. Гори. Смереки. Туман.

Від солов'їних пісень нині в горах мажорно,
Від шепотіння струмків йде якась таїна,
Сонце туман перемелює. Сонце, як жорна,
Гори, неначе верблюди побіля млина.

Хочеться жити і хочеться пісню співати,
Хочеться птахом летіти в далекі світи,
Хочеться птицю удачі за хвостик спіймати,
Щоби пір'їнку коханій у коси вплести.

Світе мій! Світе! О земле моя всеплодюща,—
Наче сьогодні уперше твою відкриваю красу,
І вразливішим стаю я до неї і дужчим
Тільки тому, що любов я до тебе, о земле, несу.

Істину знаю стару, що усе проминає,
Десь утікає, неначе з джерельця потік,
Тільки карпатська краса й небеса не линяють
І не міняють характер вершини круті.

ДОЛИНСЬКІ ОКТАВИ

1.

До тебе спів і серце моє лине,
Квітуче місто в молодій красі –
Моя янтарно-золота Долино,
До тебе мрії й погляди усі,
До тебе путівці ведуть зі світу
І вертяться, неначе круг осі.
Мені так любо і щасливо нині
Ув оповитій маєвом Долині.

2.

Мій світ, мій слух і погляд мій розкутий
Оповиває сива давнина,
Де рвалися кайдани, вічні пута,
Де закипала воля у вогнях,
Вогнем життя і почуття здобута –
Вже наяву, а не вві сні вона.
Ти із колін встаєш, столике місто,
На горизонт ступаючи іскристий.

3.

В час дощовий знаходжу тут відраду:
Вечірні очі сонних ліхтарів,
Дощинок струни, наче струни саду,
Натягнуті ген-ген аж до зорі.
Мелодія пливе поміж левади,
Понад квартали нові і старі.
О, скільки таємниць і щастя містить
У місячнім дощі вечірнє місто.

4.

Даль поїздів така близька і рідна,
Як зазвучать на станції чекань,
Закоханим скорочуючи віддаль,
Гудками сполохавши синю рань.
Мов яблуко, упала тиша мідна
У пригорщі несповнених бажань.
А поїзди – повторення по колу –
Чекання не кінчається ніколи.

5.

Несу любові кетяги червоні
На вулицю Закоханих людей,
У місті травень. Гомоном півоній
Поміж будинки молодість іде.
Мов пелюстки, сплітаються долоні
І новий цвіт кохання творить день.
Пора і солов'їв, і жайворонків,
Пора трембіти, черемшини, тронки.

6.

Долино рідна, як тебе зустріну, –
Якої то би не було пори,
То щось таки чарує неодмінно,
Додавши серцю юності і крил,
Бо розцвітає голосом кармінним
Новий світанок поміж хмар, як брил.
О місто підгірське, як брама літа,
Що сплетена із радісного цвіту.

СПОГАД ПРО СТЕП

Нині знов ми в степу, нині знов ми в степу, наче вперше, –
Вільно дихає степ, наче груди твої молоді,
Тут усе, як колись, і немає ні змін, ні довершень,
Все довершили ми, як зустрілись уперше тоді.

Бо живе все росте, все що має незрубаний корінь,
Все, що сонцем живе, все, що хоче хоч краплю тепла,
Пшениці утікають кудись поза обрій гривасті, як коні,
Тут таке все твоє лиш тому, що колись тут була.

Тут таке все моє, тут таке все і наше, й не наше,
Вільний спогад, як степ, пролітає і світиться даль,
Та вертатись назад у минуле все важче і важче,
А минуле тече поміж нас, як між пальці вода.

Але добре хоч те, що отут ми хоч трохи колишні,
Але добре хоч те, що у нас те колишнє було,
Розцвітають в селі і дорогу засніжують вишні,
У вишневім цвіту, як у згадках зимових село.

* * *

Дивіться в дзеркало, воно розкаже все,
Воно освітить душу до клітини,
Відкриє справжнє, істинне лице,
І маску повсякдення вашу скине.

Дивіться в дзеркало, якщо воно й криве,
Себе самого обійти не можна,
Крива душа в кривому теж живе –
Із діями людини не тотожна.

Дивіться в дзеркало, якщо воно й чуже, –
Бо дзеркало, мов космос, частка неба.
Не любите ви дзеркала? Невже?
Але на себе подивитись треба

ЛИСТ ІЗ МИНУЛОГО

Ми його одержали від батька з фронту,
Він ненародженим сином писав,
Химерний солдатський трикутник і фото,
Наче цінних металів сплав.

Букви бігають гострі, нерівні,
Як батькові дороги фронтові,
Під пострілами й вибухом міни
Писав: «Я жив-здоров. А ви як там – живі?»

А потім, потім була розлука довга,
А потім, наче батька і не було,
Після бою знайшли його ледь живого
В пісках за румунським селом.

Читаю лист і наче бачу,
Чим тоді мати жила,
І була ж колись цікавість дитяча,
Чого похоронка від батька живого прийшла.

Читаю лист не мені адресований,
Я у спадок одержав його від мами,
Над могилами батьків кричать ночами сови,
А над нами небо шовкове, сонце над нами.

Здається, той лист я ніколи до кінця не дочитаю,
Зупиняюся на кілька хвили, немов на кілька років...
Коло нашої хати так швидко сніги тануть,
А на цвинтарі завжди сніги глибокі.

* * *

Свавільний вітер рветься у село,
Свавільний вітер, а нема розгону,
Свавільний вітер став мені крилом
І грів мене, щоб я не охолонув.

Ой, часто-часто з вітром я дружив
І часто проти волі його діяв,
Те маю нині, що я заслужив,
Та що поробиш – я служить не вмю.

А що я вмів, то я і те робив,
А що не вмів, то відкладав на потім,
Губив я гроші, друзів розгубив,
Та дбав про слово в пишній позолоті.

На жаль, не стало слово золоте,
Воно росло, як дерево, з коріння,
Як забрунькує, значить розцвіте
І щовесни цвістиме неодмінно.

Така моя історія життя,
О, як мені про неї розповісти?
Ой, скоро осінь. Журавлі летять,
Між ними й мною збільшується відстань.

* * *

Багато переймаєм від бджоли –
Любити цвіт, весну і жити в праці,
У дружбі – сила! Бджоли мають рацію,
А ми не бджоли. Ми працюєм, як воли.

Живе свята комашка для людей,
Людина і бджола – то коло вічне.
І часто, як зробити треба свічку,
За воском ми до вулика ідем.

* * *

В здоровім горішку –здорове зерня,
В здоровім тілі – здоровий дух,
Якщо вам зустрівсь чоловік безголовий –
Дивуєтесь: нащо йому капелюх?

Дивуєтесь навіть, побачивши часом,
Як ваше добро обертають на зло,
Бо тіла інертність доповнює масу,
І дух обтинає, як птаху крило.

В дитинстві любив я дивитись на цвяхи,
Здавалось: вони чоловічки малі,
У дошку влізали вони одним махом,
Якщо тільки вдарить їх хтось по чолі.

А ми й без удару влізаємо в дошку,
Лише би була в нас для того мета,
Людині для щастя потрібно лиш трошки –
Крилата любов і крилаті літа.

* * *

*...під стріхою
ластівка будує собі
маленьку Україну.
Т. Мельничук*

А нам вільної України треба,
Такої, щоб бачив світ,
Щоб в очі дивилися віки грядущі
І минулі,
І ластівки нам дарували на згадку
Політ.

Під стріхою неба нам України
Української треба,
Такої, як весни цвіт,
У віночку щасливих літ.

* * *

Вивчаю й розумію світло тіней,
Що ходять наді мною і за мною,
Я думав: перші птиці прилетіли,
А то примчались ночі сараною.

Я думав, що весна настала рання,
А то зима заглянула у вічі,
Немов земні забинтувала рани –
І буде це не день, не два, а буде вік так.

Для чого календар, коли процеси
Не ті, що я очікував учора,
Але не винен в тому градус Цельсія,
Коли в житті настала смуга чорна.

Є припливи і відпливи у морі,
Є плюсові заряди і від'ємні,
Лише проміння розсікає морок –
Надія ще живе. І це приємно.

А я зорі погляну ув обличчя,
А я всміхнуся небу голубому.
Я чую голос, голос предків кличе –
У час такий мене їх живить корінь.

КУДИ ІТИ?

Для роздумів завжди багато тем,
Але про Україну – найсвітліша,
Вона тече з джерел доісторичних
І корінь ще не спалений із пнями
Та із дерев'ям, зваленим вітрами,
Та з корінцями сивих полинів,
Що на землі нас споконвік тримають.
І гомін часу, подих давнини
Течуть у нашу кров, у наші мислі
І вибухають в тілі, наче кратер,
Розбуджений далекими вогнями.
Тоді ми думаєм собі: «Хто ми єси?
На що ми претендуємо? І нащо?
Чи краще вже, як птахи в висоті,
Літати пір'ям чи опалим листям,
Собою застеляти цілий світ,
Стелитись килимами попід ноги,
Чи краще край дороги споришем
Рости собі блаженко: «Нехай топчуть,
Бо навесні ми зацвітемо знову...»
Чи арії, чи скіфи ми, чи готи,
Чи білі ми хорвати, а чи чорні –
Тепер усім байдуже. Інші теми
Спливають на поверхню часу,
І хвилями новітніми пульсує
Питання: «Як нам жити, щоб доволі,
Доволі волі мало наше тіло
І щоб душа у ярмах не тремтіла,
Захована за скелі крику й страху».
Ой, як нам жити, як не сієм жито,
Не оремо, не косимо, не жнемо,
Комбайни, ми їх звали кораблями,
Вже не пливуть по золотому морю.
Мені будяк сколов учора руки,
Коли збирав я польові ромашки.
Вам важко? Про таке писати мушу,
Бо інше позникало з мого зору.
А ви тоді у дев'яностім році

В сусідньому двадцятому столітті
Гуділи криком: «Нам землі і волі!
Та так, щоби наїлися нарешті
І хліба житнього, і пампухів із салом».
Тоді кричали. Нині нива плаче,
Ридає гірко сльозами дрібними –
Господаря не бачить десять років.
А він подався в засвіти трикляті,
Пішов у найми тих, котрі душили
І пили кров – настояну, столітню,
Міцну, немов вино із винограду.
Мудрець колись казав, що сила духу,
Буває пропорційна силі тіла,
Корінням наше глибоко в землі,
А на поверхні – пуп'янки під сонцем.
А ми хіба здобули волю тілу?
А ми лише здобули волю зору,
Який завжди ілюзіями мучить...
В новому часі і в кріслах новітніх
Сидять вожді у соболиних шубах
І спльовують на галстуки німецькі,
Що вартістю напевно пів зарплати,
Куди іти, куди вести – не знають,
Бо заблудились нині між трьох сосен.
І, як колись в концтаборному тлум'ї
Змішалось і істинне, й фальшиве,
Коли вели, мов стадо, на заріз.
І крапку ставив недоумок Коба.
Тепер повисло мільйон запитань
Над тілом молодої України.
Собі ми малювали новий день
І мудрували генії над змістом,
До волі жадно йшли за кроком крок,
Але плоди украли комуністи.
Чекаєм щастя, а воно, як птах,
Як марево, і як Fata morgana
Кудись знакає. Даленіє обрій.
І даленіє голос у пустелі,
Якою стелять всі роки прийдешні.
Ми у кутку історії, а буря
Над нами нависає хмаровинням,
За обрієм народжується грім.
Меч блискавки кують громи небесні,
Меч блискавки освітить нашу землю,
І ми побачимо, куди іти нам далі.

* * *

Так важко йти, як по пісках Єгипту,
І язики колючі, як дроти,
І ми по вуха у реформи влипли –
Не знаємо самі, куди іти.

Життя високі підіймає хвилі,
Реве людський і стогне океан,
Немає ні ілюзій, ні ідилій,
Вкрив нас всепокоряючий обман.

Немає ні прольоту, ні проходу –
Торгують долями, а ти дурний плати,
А павичі і пави пишні ходять –
Плюють на нас усіх із висоти

Та знов сьогодні вітер віє з моря –
Дощі на Україну йдуть, громи,
Громи і блискавки про волю заговорять,
Як люди про весну після зими.

* * *

Камінь з душі кинутий в чужий город,
Повернеться бумерангом,
Що для людини посади і ранги?
Хіба що для держиморд.

Фальші стільки,
Що можна кожну людину в ній втопити,
Та люди плямисті, як зебри,
Хочуть заплямити всіх.
Плями ті можна лише кров'ю змити,
Або здерти зі шкурою, наче із псів.

Яке коріння, таке й насіння,
А коріння глибоко у землі,
Отут, у саду, над дебрею сів я,
І тішать мене в небесах журавлі.

* * *

Мені так добре нині на землі,
А птицям добре у високім небі, –
Немає там царів і королів,
Живуть птахи у небесах для себе.

А на землі поміж людей журба,
І вічна боротьба за право жити,
І той, хто з себе видавив раба,
Уже не може ницості служити

Й буде нові дні із перемін,
Вирізьблює себе і свій характер,
Бо кожен раз ми, встаючи з колін,
Собі осанну хочемо співати.

Бо кожен раз йдучи у новий стан,
Вдивляємось у дзеркала небесні,
Росте, немов трава густа, обман,
Шліфують фальш нам язики облесні.

І темно між людей, як між дерев,
Нема на другий берег переходу,
Той нещасливий, хто лише бере,
А віддавати хоче, мабуть, згодом.

По карті долі, яку дав нам Бог,
Ми ходимо і грішні, і безгрішні.
Струмок, який в посуху пересох,
Не вернеться у береги колишні.

* * *

Вилазять підколотні змії
На наші стежки і дорогу,
Зі зміями жити не вмію,
Бо я не факір, їй Богу.

Не можу їх приласкати
І в голову гостру вкласти свій розум,
Ящірки бігають біля хати,
А на дорозі змії – підколотна загроза.

Шкодять гади повзучі
Більше, ніж ті, що мають лапи,
Напевно я такий невезучий, –
Та їм це до лампи.

Вилазять на дорогу отруйні змії,
Жала об камінь гострять,
Я плазунів, їй Богу, не розумію,
І не прошу їх в гості.

* * *

Весна одквітувала, немов одзвітувала
Про всі свої діяння і небу, і землі,
І сад наш урочистий, немов святкова зала,
І промінь срібноперий у птаха на крилі.

І лісові оркестри до нас у хату линуть,
Відчинене віконце – вікно у новий світ,
Що світиться бузково і дихає полинно,
Як хмарка білі-біла, калина край воріт.

Весна одквітувала – й життя людське розквітло,
Осончені та ніжні і душі, й нові дні.
А на порозі обрію мене чекає літо, –
Ой любе літо-літечко, що ти несеш мені?

* * *

Ходять трави попід хату
І кидають синю тінь.
Нечуй-вітер волохатий
Весь у літі золотім.

Дуже чисто й урочисто
Заквітчалися сади,
І каштани ходять містом
Вартові туди-сюди.

Парашутики кульбаби
Лебедіють у полях,
І так серце простір вабить,
Де літав би, наче птах.

АРНІКА ЦВІТЕ

Арніка цвіте й лікує гори,
Серце гір лікує кам'яне,
Полікуй же, квітко і мене, –
До грудей я арніку пригорну

І відчую ручаї снаги,
Що озвуться у моєму тілі,
Десь роки промчались, пролетіли
І завдали ран, як вороги.

Арніка, немов малі сонця,
Тут, на полонині під горою,
Розмовляю з квіткою малою
І стукочуть в унісон серця.

* * *

По мамі маю прізвище Сова,
І я, мабуть, тому не сплю ночами,
А ночі, наче море. На причалі
Я споглядаю всі нічні дива.

У ночі свій характер і права,
Які змінити з нас ніхто не зможе,
А темінь, як оточення вороже,
Бере в полон – ой бідна голова!

Тоді лише надія на світанок,
Що визволить мене із напівсну,
Неначе вийду я на гору крем'яну

І на безмежжя світу знову гляну,
І зрозумію – в тому цінність ночі,
Щоби до світла прагли тіло й очі.

* * *

Я знаю, що душа – та й щось і важить,
Але ж буває тіло без душі,
Як ми багато набирались вражень,
Коли з душі знімали вантажі.

Нас забирали відчаї і втрати,
І гинули незрілі колоски,
Життя, мов корабель, і у фарватері
На світлий берег нас вели зірки.

І ми до всього поміж днів звикали,
Ходили там, де нині не пройти,
Бувало, як спіткнулися об камінь,
Не тільки камінь прагли обійти.

Якщо невдачі обпікали часто,
Як блискавки птахів, що в даль летять,
Платили за малу краплинку щастя
Ми не грошима, а цілим життям.

І ось тепер, коли позаду далі,
Коли в минулім бурі і громи,
Ковтаючи, мов кісточку мигдалю,
Радіємо, що знову разом ми.

ІЗ ЦИКЛУ ВІРШІВ «ОЧАКІВСЬКІ СВІТАНКИ»

* * *

Кричали чайки понад морем,
Кричали, кликали когось,
А я до них по-людськи мовив
І відповідь не чув чогось.

Вони мене до моря звали,
Мені несли свій біль і жаль,
Вставали хвилі «ен-ним» валом,
Будили свій «дев'ятий» вал.

Зайшов у волю – по коліна
Мені тут море. Боже мій!
В обличчя бризкали краплини
Й ставав прирученим прибій.

* * *

Очаків – пісня із пісень,
Яку наспівує тут море, –
Сідай, записуй цілий день
Про що співає, що говорить.

І золота його коса,
Що заплелася в сині води.
Сьогодні з морем сам на сам,
А сонце поміж хвилі ходить.

За руку з сонцем я іду,
Й не осягаю велич зором.
Дарують силу молоду
У водночас і суша, й море.

* * *

Ранок починається із крику чайок, –
Виливають світові учорашній сум,
Наче піднімають до небес Очаків,
Оголивши простір і красу.

Ранок починається гомоном прибою,
Голосом прощальним, наче криком, хвиль.
Чайки понад морем. Літо й ми з тобою,
Й кораблі на обрію за десятки миль.

Ранок починається там, на Березані –
Це з віків проснулося місто Борисфен¹.
У пластах історії, наче у тумані,
І козацьке рицарство, і Кара-Кармен².

1. Борисфен – древнє місто на о. Березань.

2. Кара-Кармен – давня назва міста Очаків.

* * *

Парадокси небес і серпневого дня парадокси,
Сіють зранку дощі, поливають піски золоті.
А по берегу мчаться гривасті вітри-ортодокси –
У природі точнісінько так, як буває в житті.

Сонця прагне душа, бо втомилася сумом горіти,
Ці очаківські сосни мені навівають тугу,
Ось такий силует, мов несправжній, південного літа,
Як любив я колись, як люблю цю пору золоту.

А дощі перейдуть, небо наче умите сльозою,
Волошково цвістиме і нам відкриватиме світ.
Я загою печаль, я надіями смуток загою,
Бо до моря зове мене чайок високий політ.

* * *

Звідси острів Березань – рукою подати,
Як на долоні лежить, на морській долоні,
Лежать на острові пластами віки,
Як після бою солдати.

Нині вітер дме, гонить хвилі від острова
І несе, мов листи – розриває білі конверти,
А історія в пам'ять людську
Врізалася стрілою гострою
І дуже близько, як ніколи,
Лежить нинішній вік з віками мертвими.

* * *

Золотий пісок і золоте тепло,
Небо золоте і море,
Рветься обрій в небеса крилом,
Кораблі із чайками говорять.

Коники морські пливуть по дні,
На поверхні мають буйні гриви,
Крізь ворота обрію скляні
Чорним морем мчать думки квапливо.

День такий, якого не було
Ні у мріях, ні у днях колишніх.
Ріками тече з небес тепло, –
Море і пісок. Все інше лишнє.

* * *

Як пахнуть сосни на косі!
Як пахнуть сосни!
Яку ми радіємо усі
Теплу і сонцю!
І срібно світиться пісок,
І море срібне.
В ідилії панує толк —
Усім потрібний.

* * *

Летять на берег чайки-відчайдухи, –
Яка пора божественно-свята!
А хвилі й кораблі тісняться в бухті,
Немов мої з минулого літа.

Здається, хвилі розказати хочуть
Морську легенду. Розповився день.
А море, море плаче і хлюпоче, –
Пружне, іскристе, вічно молоде.

* * *

Цей ранок, як вікно у світ,
Хтось відчинив – і світла повна хата,
Таким, як є, я хочу світ сприймати,
Який ховається за пагорбами літ.

Цей ранок без роси, без м'яти-рути,
А під ногами золоті піски,
Пізнати все спочатку і збагнути –
Пізнавши насамперед вир морський.

* * *

Море мені розказало багато,
Море відкрило душу мені,
Скільки я втратив, скільки я втратив –
Був я від нього удалині.

Хвилі за хвилями, наче секунди,
Час скоротечний, хвилями час,
Бризом ранковим в лиця і в груди
Море зустріло радісно нас.

Знов усвідомлюю силу і славу
Цих неозорих сонячних хвиль,
Лава за лавою, за лавою – лава
На кільканадцять до обрію миль.

Бачиться завжди велике в малому –
І у моллюска, і камінцях.
Море лежить після бурі і грому,
Наче на березі срібна вівця.

* * *

На Кінбурнській косі – пташине царство,
Пташине царство понад царства всі,
Якщо б я навіть і бував тут часто,
То я б таки вклонявся цій красі.

Птахи «шнурками» через Чорне море
Летять до Чорноморської коси,
І море їхню розуміє мову,
Несе їх на долонях небосинь.

На Кінбурнській косі – пісок гарячий,
Мов на пательні смажив хтось його,
В великій мірі нині долі вдячний,
Що переходжу через цей вогонь.

Вода, немов сльоза – солена й чиста,
Оплакували цю косу боги,
А Кінбурнська коса, немов намисто,
Яке в бою згубили вороги.

* * *

Суворов був не прав –
А може, був і прав Суворов,
Про нього я не суджу так суворо:
Повів полки у бій і взяв Очаків,
Взяв Ізмаїл
Й за перемогу випив чарку.
Тут пам'ятник йому –
Тут кровоточать рани,
Тут шлях в минулий вік через тумани.
На Кінбурнській косі,
Мов на людській долоні,
І перемоги злет, і крик, й плачі солоні.
Напівпустеля, за яку
Колись ішли до бою,
«Земля ця наша! Не дамо!»
Не чули ран, не відчували болю.

* * *

Ту поранений був Суворов,
Пам'ятник йому, наче рана,
На Кінбурнській косі серед моря,
Серед туманів.

Звідси рукою подати до Стамбула,
Чайкою перелетіти через Чорне море,
Чайки кричать, оплакуючи минуле, –
Пройшло усе, перемололося й горе.

Слухаю хвилі і згадую за датами дати –
Наче буря за бурею прокотились,
Пам'ятник Суворову
Як пам'ятник усім російським солдатам,
Що гинули в бою,
Але не ставали перед ворогом на коліна.

* * *

Не кричи, ой чайко, не кричи,
Сядь собі на берег, відпочинь,
Сядь собі, послухай моря спів,
Хай воно полюбиться тобі.
Бо воно печаль, свої жалі
Виливає кожен день землі.
Бо зазнало море море бід –
Хай воно розкаже все тобі.
Не кричи так, чайко, не кричи,
Де ж гуляла, чайко, ти вночі?
Море чорне, наче чорна ніч,
Чайко, будь подружкою мені!

* * *

За вікном – море, інший макро- і мікросвіт,
Вчуся його характеру й мови –
Я не бачився з ним десятки літ.

Зустрічає мене, як друга,
Як друга, обнімає мене,
Я пливу. Назустріч сонцю рухаюсь,
А сонце стоїть, застигло, немов кам'яне.

Я немов читаю Гомерову «Одісею»,
«Одісею» його згадую,
А літо хвилями пливе понад морем,
Понад землею,
Наше літо стало новою Ілліадою.

КРИМСЬКІ СОСНИ

Кримські сосни пахнуть смолисто
Морем, літом і чим ще – не знаю,
Кримські сосни мені навівають
Тишу і спокій. Які урочисті!

Хто їх садив біля самого моря?
Скільки їм літ? – догадатися важко,
Бачу: між гілками пурхає пташка –
Наче морські їжаки, гостра хвоя.

Сосни хоч кримські – до Криму далеко,
Але не вміють за Кримом тужити,
Не полетять, як у вирій лелеки,
На Чорноморській косі хочуть жити.

Сосни мені нагадали Карпати,
Гори, що сняться бувало ночами,
Завтра поїду, будуть махати
Гілками-ручками, наче дівчата,
Вслід нам дивитися будуть печально.

* * *

По обрію, немов по кіносцені,
Пливуть за кораблями кораблі
В порти і бухти рідної землі,
Магнітом тягнуть береги зелені.

У кораблів отак, як у людей –
На рейді, як в житті, буває різне,
Залізний флот, як гвардія залізна,
По сонячному обрію іде.

З-за Березані-острова вони,
Мов легкокрилі чайки випливають,
А тут до берега причалені човни –
Спитати хочу їх: кого чекають?

* * *

Думки розцвітають – це добре,
Неначе сади навесні,
І чайки летять за обрій,
За обрій пливуть кораблі.

В оптимістичному русі
Плине життя ріка,
Мов перелом відбувся
Зранку в моїх роках.

Пересіваю мрії,
Перелопачу думки,
Наче літати умію –
Досі не був таким.

Наче відкрив я грані,
Що засвітили мені,
Мов маяки в тумані,
Нові янтарні дні.

* * *

Риторичне запитання моря,
Передсмертна агонія хвиль,
Що об берег розбиваються з горя, —
Чайки й море на декілька миль.

Моря рев, як минулого крики,
Де нічого не повернеш назад,
І Кінбурська коса, як острів дикий,
І день великий,
І немає брехні і зрад.

Що звідси привезу собі додому?
В полумиску місяця, південне небо, як дзвін,
Сонце стелить по воді жовту соломі,
Встаючи над морем непримусово, вільно
Ходить по морю, як Божий син.

* * *

Я із тих, що люблять море
І розбурхану стихію,
І засмагу до умору,
І пташиний лет до мрії.

Нині чайки і баклани
Золотий мережать простір,
А із суші бриз щорання,
Й хвилі просяться у гості.

Тут ночами стогне море,
Розриває стогін тишу,
Наче хтось насипав солі
Та й на рани, на колишні.

* * *

Море з'їло море солі,
Щоб пізнати смак життєвий,
Наші дні такі миттєві,
Наче огірки в розсолі.

Море треба зрозуміти,
Бо воно, немов дитина,
Злих людей завжди помітить –
І застогнуть хвилі сині.

* * *

Помовчїм – хай роки полікуть
Наші зранені душі і долю,
Час зі свистом летить, наче куля,
Залишаючи нам невідомість.

На судьбі прочитаю багато,
Лиш потрібно читати все вчасно,
Я так мало здобув, більше втратив,
А в загальнім – все наче прекрасно.

Золоті, мабуть, роки прожито,
Може, нам залишились найкращі,
Пересіяно все через сито,
Та чогось я запитую: «Нащо?»

Я не прагну ще більшого скарбу,
Скарб – то сонячні дні, теплі ночі,
Хоч на серці і рани, і карби,
Але серце живе і стукоче.

* * *

Всю ніч точив шашіль в будинку,
Чи, може, домовик не спав,
У нього, мабуть, як не дивно,
Багато назбиралось справ.

Штормило море аж до ранку,
І мала ніч свої права,
І вишивала вишиванку
Зірницями на рукавах.

І не хотілося до міста,
І по косі пливло тепло,
І дихав світ привіллям чистим,
Мов зла на світі й не було.

* * *

Купались ми у морі – лиш світало,
Денний на суші підіймався бриз,
Нас море обнімало й цілувало,
А хвилебій повільно берег гриз.

І нам здалось, що море нас вивчає,
Хотіло знати, що ми за одні,
Багато таємниць було на дні,
Неначе Посейдон посіяв чари.

Нитками променів прошито зміст
Морських оповідань, морських історій,
І чути, як віки глибинно вторять

Словам, що нас єднають, кожній миті,
І небесам, що мов волошки в житі,
А чайка – дня нового благовіст.

* * *

Все тут взаємно пов'язано з морем,
Як міради хвиль,
Як кораблі на обрію і простори,
Як буря і штиль.

Як і бриз ранковий із суші,
Що на березі потім застигає,
Як і ті, що до хвиль морських не байдужі,
Для них вищого за море нічого немає.

Як і шнурочок бакланів над водами,
Хоч до осені ще далеко,
Як і кавуни на баштанах і на людських городах,
Як і кафе «Корвет», на якому гніздо лелеки.

Тут все з морем пов'язано –
Віки запліталися у канати,
Навіть квіти у південній вазі,
Навіть персики, виноград і гранати.

* * *

Проснулись я і море. Добрий ранок!
Добра бажаю кораблям і чайкам,
А води сиві, наче у тумані,
І лебедіє віддалік Очаків.

Високі і легкі зелені хвилі
Несуть на берег злі і добрі вісті,
Біжать галопом, наче коні в милі,
І так багато в цій картині змісту.

І так багато хочеться читати
На хвилях письменна з віків далеких,
З молитви хочеться свій день почати,
Як починали в давнину варяги й греки..

ПАРЕО

Парео на грудях і на плечах –
Від сонця закрило жінку,
Час біля моря – зоряний час,
І жінка, неначе зірка.

Парео окрилить жіночий стан,
Окрилить мою кохану.
Парео, неначе морський екран
І жінка на тім екрані.

* * *

Цілу ніч холодильник хропів,
Неначе людина,
Лилося світло з нічних стовпів
В кожні шпарину.

Кожен будинок на базі відпочинку спав,
А мені не спалося,
Наче багато за день справ
Зробити не вдалося.

Наче важкий нічний вантаж
Давив на тіло,
Ніч була, наче міраж –
Чорним птахом летіла.

Вранці я все в морі втопив,
Що за ніч налипло на тіло і душу,
День планомірно в наше життя входив –
Сонцем ішов з моря на сушу.

ДІВЧИНА З КОСАМИ

Я дивився на дівчину з косами,
Що виходила із води,
Літо вже котилося до осені,
Але серпень був ще молодий.

Я дивився, як краплини бісером
Покривали її коси й стан,
І за хвилями, неначе за кулісами,
Відкривався весь морський екран.

Заливало сонце її зливою,
Золоті стікали ручаї,
І здалось: була вона щасливою,
Очі осліпляючи мої.

* * *

– Мідії, креветки, рапані! –
Наче рекламний ролик здаля.
Рекламує морепродукти пані,
Засмага, як таврійська земля.

Пахвала, пиріжки, кукурудза! –
Знову пройшла другий раз,
Наче зав'язує морський вузол,
Щоб заманити нас.

Реклама – двигун торгівлі,
А в рекламців двигун – ноги,
Спішать купити худі і ті, що в тілі,
І ті, що тільки що з дороги.

Життя на березі, неначе в місті,
Вирує й вируватиме, хоч я звідси поїду.
А море миє ноги рекламістам –
Не лишається й сліду.

* * *

Я на морі, але сняться бджоли,
Що до мене із Карпат летять,
Я із ними у одному колі,
І нікому вже не розірвать.

Ось на квітку сіла злотобджілка,
Придивляюсь: «Може, і моя...»
Кожна бджілка, наче добродійка,
Люба бджілко: «Як твоє ім'я?»

* * *

Мило море золото для скіфів
І наміло так піску багато,
Важко уявити труд Сізіфів,
Та для себе уявити варто.

Море тут живе без передбачень,
Але наче хтось заклав його в програму,
Набуває тут десятки значень
Цей пісок гарячий під ногами.

Все ворухить здогадки і мислі,
Наче хвилі цей ворухать берег,
А думки по морю розбрелися
Так далеко, що назад не вернеш.

* * *

Прісні води, кажуть, попід морем, –
Ось колодязь – прісна є вода,
Думаю: куди поділись солі –
У піску залишились, відай.

Мию руки очі, чищу зуби
І думки тут набігають всякі:
Кажуть, що людей не пиво губить,
А вода, яка не має смаку.

* * *

Гілочку євшану привезу додому –
Хай мені на згадку лишиться євшан,
Ольвією дише, запахом огрому
І таврійським небом, як пшеничний лан.

І не треба вази, і води не треба –
Зсохнеться й у собі затаїть усе –
І південний берег, і думки про тебе,
Дух степів широких, що життя несе.

Хай ворушить серце й непокоїть мислі,
Наче кров на рані – історичний код,
Чую гомін долі, чую гомін тиші,
Історичну пам'ять затаїв народ.

МОРЕ

Гекзаметри моря важкі, як Гомерові,
За хвилиною хвиля гойдається радо,
На білім піску так, немов на паперові,
Дописує море нову Іліаду.

Вгинається обрій від синьої тиші
І від кораблів, що припнуті до обрію,
А небеса на долонях колишуть
Море і тишу. Сьогодні так добре їм.

* * *

На березі моря, неначе на людній пристані,
Хвилі ласкаві, немов приручені звірі,
Біжать до людей стрімголов розхристані,
Мабуть, лише своїй нестримності вірять.

На березі моря, неначе на краю світу:
Не знаючи броду – даліше іти не можна.
Хвилі на берег біжать, мов на вогник, що світиться,
Не знаючи те, що життя тут своє зупиняє кожна.

ЦИТРИНА СОНЦЯ, ЯК СЛОВА...

* * *

Коли важко тримати
На плечах небо,
Воно падає на землю
І котиться,
Наче м'ячик,
До прірви,
Поки хтось не підніме
Його на плечі.

Коли важко сказати слово,
Воно застрягне
У недомовленості,
І заіржавіє у людському тілі,
Як цвях у деревині

* * *

Мені нагадують
Про ненаписані поезії і романи
Листочки на осиці,
Трави шовкові в росі.

Інакшим уже не буде
Літо, яке минає,
День, який нас поєднав
І не розлучив,
Ніч, яка хотіла розколоти життя надвоє,
Немов волоський горіх.

А я думаю про люльку димаря
Сільської хати,
Яка курить собі

І нічим не журиться

* * *

Короткі слова,
Мов кулі гострі,
І вбити можуть.
Теплі слова оперізують душу
Леготом раннім.

Сію слова і зерно учорашнє
В ґрунт,
Що під сонцем ніжитья.

* * *

Чим ближче ми стаємо до весни,
Тим більше відчуваємо людський холод,
За комір чогось більше сніжинок падає.

* * *

Треба час,
Щоби сонце зайшло,
Коли важко
Тягнути за собою тінь.

Треба бути в зеніті слави,
Аби не кидати на когось тінь.

* * *

Я вчуса літати
На парашутиках радості своєї й любові,
А ті, що каміння у пазухах носять,
Просять мене політати на мильних бульбашках,
Які вони випускають у небо,
Хочуть побачити,
Як я падаю на коліна,
Як пес бродячий
Зализує мені рани...

* * *

Цитрина сонця нам не по кишені,
Надворі ще середина зими,
Мороз під шкіру шпильками заліз
І розчинитись поміж нас не хоче.
Пливуть хмарки,
Немов плітки в районнім клубі,
Плітками нині ситі й горобці,
Мов червами ненатлими по горло.
А горобці,
Там, де літають, слідять.
Цитрина сонця кисла і пече,
У горлі гіркне,
Мов слова,
Які на світ благословлятись хочуть.
Зима.
Але літають горобці,
Літають і зі стелі неба слідять.

* * *

Хочеш знати,
Що таке воля?
Птаха спитай,
З ним в небесах політай,
Все пізнаєш,
Як налітаєшся,
Хочеш знати про глибіню ріки?
Потай-потай
Човна спитай,
Що на хвилях срібних хитається.

* * *

Чуєте, чи ні, УКРАЇНЦІ!
Вас виривають листками
З книги історії –
Згадки про вас залишилися лише
На останній сторінці,
Якраз перед змістом,
Якраз перед обкладинкою задньою
І на уроках історії
Про українців не згадують,
А про народ,
Який жив на території українській
Розказують –
Діти отих,
Що возили нас товарняками в Сибір,
Опричники сталінські,
Для яких Україна була Едемом
Більшовицькою оазою.
Лжепророки,
Лжеісторики,
І лжевчителі
Обходять, немов гранітні стовпи,
Мазепу, Шухевича і Бандеру,
А восславлюють у весь голос
Зайдів, злодіїв і шкуродерів:
«Ось вам істинні поводири,
І будівничі нової Ери!?
«Вони відірвались від берега
І пустилися у вільне плавання, –
Каже хтось із політиків,–
Та хтозна, чи допливуть до своєї гавані?!
Починається гроза і затопить їх повінь –
Я певен.

* * *

День самотній стоїть на дорозі за хатою,
День, мов юнак. Ще ніким не розтоптаний день,
Неба віконце протерла хмаринка ватою,
В небі полуденнім сонце гуляє, неначе мале лоша.

День по колінах у травах іде аж до обрію,
Щоби покласти між гранню хлібину, як вигасне піч,
Трави схилились в потік. Над потоком так добре їм,
Трави схилились. А води пливуть між сторіч.

А краєвиди чарують п'янкими акордами –
Може, це тільки прелюдія нових октав.
Літі зі знаками, мітами, звуками, кодами,
День серед літа мені добрим другом став.

* * *

Випив я чашу терпіння,
Наче гіркого вина,
Потім мелодію змінюють,
Кажуть мені: «Пий до дна!»

Випито всього по горло,
Дійсність – без меж далина,
Думаю: «Нащо казали
Друзі мені: «Пий до дна!»

* * *

Поети живуть мало
І пити горілку не вміють,
Поетам потрібна істина,
Як з носа кров,
Поетів, як правило,
Ніколи не розуміють,
Їхню землю і небо,
Як і любов.

Поетам потрібні припливи,
Як і відпливи, як і море,
Як і погода сонячна, як і штиль,
Поетам іти проти себе –
Це горе,
Як проти «валу дев'ятого»,
Власних хвиль.

Поети живуть високо –
Так, як уміють,
Із недругами п'ють горілку
І вино,
Поетів кусають віками вже
Вовки і змії,
Але безслідно з'їсти їх
Нікому не дано.

* * *

Сокира місяця і річка краєвиду,
Де гори, наче терикони чорні,
Циганська ніч і коні в ярих биндах,
І небо меле на крупу зірки на жорнах.

Усе, як у вінку октав весняних,
Де заплітаються до змісту тиша й шепіт,
Думки, немов поза кошарою ягнята,
І солов'їний серця в'яне щебіт

А я до гір повернутий – неначе
Задивлений у дзеркало небес вечірніх,
І потічок біля твоєї хати плаче,
Мов кіт, що в хату проситься – зрадливий і невірний.

* * *

Сіють мряку на полі брані,
Сіють мряку – росте буряк,
Дотлівають поля рахманні –
Чорні-чорні, неначе грак.

Веретенами днів нас крутить
Благодатність чи неба синь,
Келих сонця чи келих рути,
А як ні – то усе на пси.

А як ні, то віддати душу
Як не Богові, то кому?
Я, мов равлик, що виліз з мушлі,
Перегортую ніч німу.

* * *

Високогірні помисли квітневі
Мене у гори кличуть не на жарт,
Вклоняюсь травам сонцеликим, дневі,
Йду до вершин, як школярі до парт.

З джерел тут починаються потоки,
А вірші теж мої із джерела,
У горах жити – то не вити вовком,
Бо даліше ти від міста і села.

І все ж таки високогірну повість
Розпочинає юний первоцвіт,
А інше все – кваплива тимчасовість,
Котра ніяк не прикрашає світ.

* * *

Як це чудово знайти підкову місяця,
На полі своєї долі,
Хоч за вікном гроза біситься –
Граємо свої ролі.

Як це незручно, коли по голові ходять,
Плюють на підлогу й на стелю,
Приходить у душу якийсь випадковий холод
І в ній на ніч собі постіль стелить.

Нас невміло запрошують в мінімаркети
Ті, що в першій класі буквар скурили,
А цінники нинішнього дня написані чорним маркером –
Сухим, як телячі жили.

АЛЕГОРІЯ РАНКУ

Ще мова українська, та злоба,
Злоба ворожа, наче шашіль точить,
Самі в собі вбиваємо раба,
Але із рабства вийти ще не хочем.

Свободу, що не варта ні гроша,
Хіба купити на торжищах можна?
Лягли на дно і зір мій, і душа,
Тривожний дзвін гуде, гуде тривожно.

А іскри обертом. Ще сплять німі вогні,
На повен ріст встають лише безсмертні,
Дні, як роки, роки, як куці дні,
Щовечора ховаю у конверти.

Судилищ так багато, а суддя
Один на всіх – і це вважають досить,
Котів багато, що мишей їдять,
А миші в норах. Кіт ковбаски просить.

* * *

Завтра, може, прийдуть мечоносці,
Розрубують і пуга, і ніч,
Знову маски впадуть із облич,
Сядуть з нами за столи, як гості.

Скажуть нам: «Не чекали? Авжеж?
Ми повпреди українських героїв,
А мечі під руїнами Трої
Ми знайшли серед грому пожеж».

Небо кличе. Під небом України
Золоті, ще дідівські поля,
Із минулого куриться шлях
Через поле і гай, і руїни.

* * *

Реставрують старі будови,
Наче наш реставрують день,
Реставрують життя бідове –
Виглядатиме, як молоде.

Миють, чистять, малюють зовні –
Іншу маску дають лицю.
Під Європу стрижуть газони
Акуратно, немов вівцю.

Може хтось «з-за бугра» приїде,
І побачить нову красу.
Під Варшаву малюють, під Відень,
Прикривають оголену суть.

А чи лишиться України
Хоча трішки у місті малім?
У симфонії цій камінній
Чую стогін і плач землі.

* * *

Україну в Україні шукаю,
Різними ключами двері в минуле відмикаю,
Починаю ще із князівства,
З орди татарської –
Подібної до більшовицької,
Коли творилися
Усякі звірства.
Просто так, а деколи й з мукою
Паралелі поміж епох відшукую,
Заглядаю в дати, немов у криниці –
Добре, коли можна напитися здорової водиці
З криниці,
Не з калабані каламутної
Край дороги віків велелюдної,
Якою ішла Україна до волі,
У світі шукала своєї долі.
А я нині Україну в Україні шукаю,
Різними ключам двері в майбутнє відмикаю.

* * *

Ні, немає щастя, бо нема України –
Тої, що здивує цвітом білопінним,
Цвітом тим медовим і хрещатим цвітом,
І во славу Божу,
І во славу світу,
Тої України ще нема, що треба,
Тої, яка дітям прихилила б небо,
Стане на порозі і гукне із хати:
«Діти, мої діти, нумо вечеряти...»
Діти, як голуби, прилетять та й сядуть –
Буде воркування по веснянім саду...
Не питай, якої треба України –
Тої, що не стане більше на коліна.

* * *

Я сміявся, а зараз сміятись не хочу,
Я плакав – кому ці потрібні плачі?
Пам'ятаю: у горах кричали сичі,
А ніч була темна, хоч виколи очі.

У глибоких зворах завивали вовки,
Біля нас бовваніли смереки,
Ми тоді розуміли, які ми далекі –
Поміж нами і містом – ліси, як віки.

Як ніколи, хотілось затишку й тепла
І втрачених істин прийшло розуміння,
Ріка обходила мовчазне каміння
І десь біля нас в невідомість текла.

Тепер усвідомлюю: є десь та грань,
Яку перейти нам потрібно уперше,
І хто же нам скаже, чого пора звершень
Приходить опісля і втрат, і блукань?

* * *

Зустрінеш образ-вислів у вірші
І так зрадієш, мов зустрів би квітку –
Серед зими, звичайно, а не влітку –
І стане якось тепло на душі.

Читаю за сторінкою сторінку,
Надіюся щось цінне віднайти,
О, як важливо щирість теплоти
Лишити читачеві, мов загінку.

А розмаїття віршів – кущ барвінку,
Що серед літа синьо розцвіте,
До нього зір прикуєм, а проте

В цих творах є приховані перлини,
Не кожна помічає їх людина –
Неначе в булці втрапиш на родзинку.

* * *

Тут літо і зелене, і рум'яне,
І на поляні – сонячний годинник,
І кущик глоду, що один-єдиний,
На мене мило з-під долоні глянув.

Отут стежини вгору йдуть та вгору,
А деякі побігли удолину,
І небо синє понесли на спинах,
І літо понесли, й зелений гомін.

Карпатський дух дає мені наснагу,
Коли запрагне сил піднятись вище,
А в небі, наче стріли, птахи свищуть –
Гармонія одна – і літо, й птахи

Буяє літо і буяють води,
Буяє новий день зеленоквітно,
І горнеться до гір крилате літо,
І тішиться, як в гори ми приходим.

* * *

Злітають із дахів сніги на санках –
Падуть на мокру землю: «гуп» та «гуп»,
Тепло зимове доторкнулось губ,
Цілує нас і солодко, і п'яно.

Земля звільнилась врешті від морозів
І п'є натхнено Божу благодать,
Хмаринки білі в небесах летять,
Неначе переходять вірші в прозу.

Автобус зупиняється – й ми їдем
У новий рік і у нові часи,
Посеред миловидної краси
Проталини, як гаснучі боліди.

А там, за містом – красвиди вічні,
Нових думок високі небеса,
Землею ходить сонце, мов косар,
І косить урожайну ниву січня.

* * *

Літають бджоли в сонячному літі,
Нектар збирають з цвинтарних квіток,
За клопотами, працею зігріті,
І навіть в цих квітках знаходять толк.

Мед не погіркне цвинтарний ніколи,
Бо квіти і на цвинтарі живі,
Дивлюся я на бджілок загадково,
Думки снуються різні в голові.

І думаю собі, що коло наше
Життєве замикається отут,
В цей час, коли терпких напоїв чашу
Бджілки від мертвих до живих несуть.

Від тих, що стали квітами над прахом –
Нектар солодкий терпне на губах,
Бджолині жала, як священні цвяхи
Ісусові, відчув я на руках.

* * *

Посковзнутися і не впасти –
Справа таки не проста,
Наче вирватися із пастки
І зламати зловіщу сталь.

Посковзнутися й потім далі,
Де направилися, іти,
Хоч і випадок горло давить,
Але кличе зоря мети.

Посковзнутися можна часто,
Але впасти – це наче гріх,
Що готує нам часом пастку,
Непомітну серед усіх.

* * *

У лісі – надія на ноги,
Які мене носять по лісі,
Де немає ані плаю, ані дороги –
Так часто в житті буває,
Коли життя із-під ніг тікає –
Єдина надія на Бога,
Надія світить і гріє,
В житті, як у темному лісі,
Блукав я низами й верхами,
І часто на срібну поляну
Виводив мене за руку місяць,
А в долину не раз вели мене струмочки,
Та хто в житті мене виведе,
Коли я блукаю,
Як немає надії на когось?

* * *

Життя – не просто мозаїка
І днів, і щоденних стріч,
На сесіях протиріч
Здаємо екзамени й заліки.

Неначе кристалики солі,
Перевіряєм себе,
Хоча й ти якесь цабе –
Тут головне – совість.

І не завжди відповіш
Так, як тобі належиться.
Яблука добрі, як влечаться,
Тоді і смачніше з'їж.

БАЛАДА ПРО ДЕРЕВЦЯ

Ішов на фронт і посадив смереки,
Ще й два дубочки – дочки і сини,
«Якщо загину в стороні далекій, –
Казав, – на пам'ять лишиться – вони».

Дубки росли й смереки, виростали,
Зіп'ялися на ноги до небес,
Залишились брати на п'єдесталах,
А він живий вернувся – як воскрес.

Та стався раптом випадок трагічний –
Фронтовика ховали у селі,
Дуби й смереки, горем покалічені,
Ридали, наче діточки малі.

А тут зима, та ще й морози люті,
Не мала чим зігрітись удова
Та й порубала деревця у лютім
І поколола дрібно на дрова.

І гріли полінця вдовину хату,
А дим клубками вився над селом.
Питали діти: «То садив їх тато?
Як нас іще на світі не було?»

Тоді сльозами заливались очі,
Журба з'їдала, як метал іржа,
Здавалося, що гріли серед ночі
Не дрова хату, а його душа.

У хаті, що без щастя і ремонту,

Поснули діти..., а вона сумна
При каганці листи читала з фронту,
Й здавалось їй: не кінчилась війна.

* * *

Шукайте істину, та тільки не в вині,
Бо пропадете
Й себе ніколи в світі не знайдете
Ні у чужій, ні в рідній стороні.

У те не вірте, що її нема,
І в небесах, і на землі шукайте,
Як є ключі, то двері відмикайте,
Бо замкнена замками сімома.

Шукайте істину не в інших, а в собі,
І серед дня, а часом й серед ночі,
Шукати істину багато є охочих,
Та не в усіх згоріла кров рабів.

Шукайте істину, а як знайдете,
Її надійно бережіть,
Неначе зброю від іржі,
Бо пропадете.

* * *

На Україні дощі. І весна нікудишня, їй Богу!
За важкою сльотою життя повсякденне мина,
Та коли ти прийдеш, усмінешся іще із порога,
Наче сонце засвітить з криниці глибокої, з дна.

Обцілюю тебе, обігрію тобі кожен пальчик
І розпалю вогонь із маленьких іскринок в душі,
А за вікнами дощ хай шумить, хай ще трохи поплаче –
Хай дерева ростуть і трава хай росте, й комиші.

Бо не скажемо ми, хоч сказати захочемо: «Досить!»
Цій, здається, мокві ні кінця, ані краю нема,
Дощ до міста прийшов, та ніхто його в гості не просить –
По калюжах стрибає, попід вікнами ходить дарма.

Ми з тобою удвох і сльоти тої наче не бачим
Із тих пір, коли ти в нашу теплу кімнату ввійшла.
Обцілюю тебе, обігрію тобі кожен пальчик
І розпалю вогонь – хай згорають і губи, й тіла.

* * *

Скільки я по світах находився,
Власне щастя шукав дарма,
Тільки втратами збагатився –
Там лиш добре, де нас нема.

Говорили мені різні речі –
Слово тепле було й масне,
Я собі повторяв: «Ще не вечір...» –
Тільки це ще тримало мене.

Полишав я свої Карпати,
Ніс по світу свою журбу.
Мене кликала рідна хата
Звідусіль, де би я не був.

Бачив добрі й суворі лиця,
Знав я ласку людську і гнів,
Знав людей, мов глибінь криниці,
І мілких, де намул на дні.

Значить доля така, напевно,
Але чом же вона гірка?
Бо платили мені попенно –
Не від дерева, від пенька.

На самотність міняв я втіху,
Бо у юрбищі – каламуть.
Ой не раз я казав: «Приїхав...»
Але знову збирався в путь.

Дорога ти моя дорого,
Я тебе полюбив дарма,
Як же нам без свого порогу? –

Там лиш добре, де нас нема.

* * *

Цей чоловік,
Що на мене плював,
У розмові зі мною сьогодні
Торкається різних справ,
Добрішим зробитись хоче,
Неначе він іншим став,
Жартує зі мною, регоче,
Цей чоловік,
Що на мене плював
Поза очі.

* * *

Бджоли втекли роєм із вулика – вони не твої
І думки, сказані привселюдно, загалу належать,
Все полюбляє і форми нові, і одежі,
Наче закохані в нову весну солов'ї.

Все повторяться може і має право,
Тільки ніколи ми не повторимо свій день,
Хоч і не завжди апостол правди й науки прийде,
Хоч і не завжди згорає той день яскраво.

Навіть не можна одну відокремити мить,
Все так з'єднано, мов назавжди, навіки,
Але той світ, що ми бачимо часто із вікон –
Це є та мить, мов кадрик, що вихопили ми.

У траєкторії наших подій і в згоранні
Обриси часу чіткі, силуети епох.
Те, що ми творим на острові нашім кохання,
Знаєм лиш ми, а крім нас знає Бог.

Бджоли втекли, а ми тут залишились, хоч також не вічні,
Змістом новим ми повинні довершити нашу любов.
Стукоти Хроносу, наче б то стукіт підков –
Це ми відходимо в далеч малі й непомічені.

* * *

Сонце світить і сонце гріє,
Але й сонце кидає тінь,
Це і кожен з нас розуміє,
Та не згідні з цим у житті.

Коли довгі й короткі тіні
Заступають нам білий світ.
Визріває вогонь у тілі,
Як на дереві древнім плід.

А як вибухне, сонця прагне
Цвіт, народжений із вогню,
Парникові квітки не пахнуть –
Не збагнемо таку таїну.

І якщо хтось нам світить й нас гріє,
Той не кине на нас свою тінь,
Це хтось інший зробити посміє,
Якщо сонце нам світить в житті.

ДВЕРІ БАТЬКОВОЇ ХАТИ

Як ся маєте, татові двері? –
Ще не звислі, не перекошені,
Але, звісно, вже надто зношені –
Застаріли у новій ері.

Скільки раз ви до себе кликали
І просили мене: «Відчиняй!»
Двері в батьківську хату, як в рай,
Відчиняли ми рухами звиклими.

Як батько ішов на війну, то вони
Висіли на петлях і журно мовчали,
А потім по фронті його зустрічали,
«О любий господарю! – радо вітали, –
Ми хату твою берегли від війни».

Та згодом так сталось: в ці двері труну
Із батьковим тілом виносили з хати.
Вони після цього навчилися ридати
Й мені передали цю ноту сумну.

І мати, прощаючись з нами сердечно,
Пішла у ці двері в останню путь,
У ночі осінні вітри тут гудуть,
Ці двері дощами січуть недоречними.

В ці двері у хату входила біда,
Здавалось, що щастя вони не впускали,
На білому світі прожили так мало,
А вже на футрини зіперлись літа.

Здалося би їх замінити давно,
Я навіть дивуюсь, чом брат не міняє,
Сьогодні я двері батьків відчиняю –
І все пропливає, як стрічка в кіно.

* * *

Світ ілюзійно сприймається,
Хоч і на абсолюті тримається,
Цифри справжні і дуті
Тримаються на абсолюті.

* * *

Полатали дорогу, наче свиту,
Латки, їй Богу із усіх часів,
Неначе процідив хтось через сито
Всі наші біди й негаразди всі.

Як маємо дорогу, то жиємо –
Проїхать можна, можна перейти,
Хоч ми не Гондурас, але й не Ємен,
Ми вийшли із Союзу бідноти.

Тут злидні доїдають, наче воші,
Звичайно, це стосується не всіх,
Злодії з України вкрали гроші,
Будують ханство. І нема доріг...

* * *

Сьомий місяць року – білень.
Марія Влад

Липень – білень, білить наші душі,
І полотна він білий колись,
Вибілив би в кожному байдужість –
Ми б тоді людей не стереглись.

Певно, ми б тоді інакші стали,
Ніж учора ми були, ніж є,
Ніжності прихований кришталик
Почуття освітлює моє.

Я стою на авансцені літа,
П'ю п'янки пташині голоси,
Тільки липень, як моя орбіта,
У нові несе мене часи.

Тужавіє голос, наче колос,
Тужавіють почуття й думки,
Жду когось, надіюся на когось,
А в житті виходить навпаки.

Я посіяв – хтось мій лан збирає,
Або таландує урожай,
Мов мене підошвами вминає,
В землю цю, що зветься – рідний край.

Найзапахкіший мед і липи в липні,
Але як позбутись гіркоти?
День-у-день гроза болюче схлипує
І бджола у вулик не летить.

Думав, що усе в одному колі –
Коло ж то розірвано давно,
Липень – білень, а зелений колір –
То непереброджене вино.

* * *

Ось і середина літа,
Липень вже іншим став –
Зрілістю в очі світить,
Гуси летять на став.

Гуси лишають шерех
Наче на згадку нам,
Мов повторяється ще раз
Те, що мине й не мина.

Літо – моя любове,
Мій щонайвищий світ,
Дуже близька мені мова
Трав смарагдових, віт.

Наче вивчаю вірші
Нові, нового дня,
Сни мої в липні віщі
Свіжим ключем дзвенять.

Профілі, стерті межі
В ритмі одним пливуть.
Літу я весь належу,
Певно, й тому живу.

* * *

До мене ящірки лізуть у хату,
Жителі лісу, непрохані гості,
Не розуміють мови людської
Що їм сказати?
Лягайте отут на помості
І слухайте по телевізору теревені,
Де виступають дурні і вчені,
Президенти та політичні імпотенти,
Геї, повії,
Мови їхньої теж не завжди розумію –
Окупували інформаційний простір,
Мов ящірки ті,
Що лізуть до мене в гості.

* * *

Часто й люди підіймають хвости, як звірі,
Думають, що також мають хвости,
Скільки живу я, та добре роздивитись не встиг
Лиця тих,
Кому ще й досі вірю.
Вірю словам,
Що випадають, як гривня з гаманця,
Вірю очам –
Я часто їхні глибини міряв,
Але й досі не знаю я до кінця,
Кому більше я довіряю –
Людам чи звірям.
Дивиться завжди на мене ласкаво пес,
Але я думаю, що вкусить,
Хтось мене колись переконати мусить,
Бо я ще не повністю довірливий весь.
Поетам важко, коли вірять лише собі,
Та втричі важче,
Коли й собі не вірять,
Кажуть, що життя прекрасне у боротьбі,
Наче у півнів,
Коли летить із чубів пір'я.
Життя виблискує, неначе аметист,
Коли ти відшліфував його рухом,
Добре на світі живе злодій, мер,
Чи дантист,
Кожен, хто оцінює ситуацію нюхом.
Гірше поетам, коли не можуть продати
Хоча би слова –
Їх ніхто не купує,
Кажу: «Поезіє, ти не права...»
І все це говорю всує.
Але колись прочитає хтось,
Що написав я вранці,
Що на язика вертілось і запеклось,
І закипіло, неначе вода у склянці.

* * *

У лісі так мало звірів –
В сто крат більше мисливців,
В кого ж будуть стріляти,
Як не стане звірів?
Я в незнищенність матерії вірю,
Але нема довіри,
Риторичне питання повисло,
Як місяця човник на сливці.

* * *

Смереки позгинали коліна
І впали вітрам до колін,
Мене заховали хмари
Поміж зелених стін,
Осики край зруба
Дрижать з переляку,
Знаючи наволоч всяку,
А їм немає чого дрижати –
Ліс рубати – не жарти
На краю біди,
Якщо ти злодій –
Кради!
Вкради навіть гори
І викради із смереками
Людське горе.

* * *

Слухаю вулик у січні –
Чи серце його ще б'ється.
Як вам, бджілки живеться
У новому році,
У новім сторіччі?

Слухаю сад зимовий –
Стогне від зимової муки,
Гілля до неба заламує руки –
Саду сьогодні не до розмови.

Слухаю, як дише земля теплом –
Вона нас гріє і взимку.
Наче говорить мені: «Синку
Не впади, бо дорога, як скло...»

* * *

Не будь солодким – бо з'їдять,
Не будь гірким – то прикре діло,
В цій формулі, як п'ять на п'ять,
Як два на два – все зрозуміло.

І проти течії не йди,
Й за течією йти не варто,
Бо недалеко до біди –
Лихі ці жарти.

Самим собою важко бути –
Як бути кимось – я не знаю,
Життя людське, неначе ртуть,
Температуру відчуває.

* * *

Дунав собі чоловік, що воля,
Як полотна сувої –
Одрізали тобі – на!
Шматочок волі,
Так, наче клинчик малий полотна!
Дунав, що волі краса –
Це по два десять варена ковбаса –
Так попри пальці ріжеш кружальця,
Залишиш і іншим – не з'їж всю сам.
Дунав, що воля – це бараболя,
Що назбирав у полі,
Маєш їсти доволі.
І мовчав чоловік,
Не розмикав вуста,
Аж допоки
Не почув недолі кроки,
Поки на повен ріст не встав,
Поки серед дня, як серед ночі
Не відкрилися очі,
Поки
Не роздивився навколо,
Креслячи зором коло
І сказав собі:
«Доки,
Наче з яблука,
Будуть з України давити останні соки,
Я довго спав...»
І не чекав на завтра,
А розпалив собі ватру
І коло неї українців збирав:
«В нас є багато справ...»
І запалали вогні навколо,
Ще так світло не було на Україні ніколи,
Лише у вогні чоловік смак волі пізнав.

* * *

Про все говорити приходиться просто –
Гуляє хуртеча нової зими.
Здається, пройдемо цю віддаль й за мостом,
Як лебеді, в небо змахнемо крильми.

Здається, багато зусилля не треба,
Щоби подолати тяжіння земне,
Як добре, що є у людини ще й небо
Високе й блакитне. І в душах – ясне.

Як добре, що світ закодовані знаки
Щодня адресує умам і серцям.
І зорі міфічні, рожеві, як маки,
Щоночі багато розказують нам.

А ми в цьому світі такі одинокі,
Тому і шукаємо щирю любов,
Любов – наша плата за вічний неспокій,
Що душі звільняє й тіла від оков.

ГРОНО

ЛИШЕ ВНОЧІ

Знай: люди лиш вночі помітять,
Котрі найкраще зорі світять.

ВАРТО ПЕРЕДБАЧИТИ

Вогонь біля твого дому –
Усе ховай, не лиш соломі.

НЕЗНИЩЕНІСТЬ МАТЕРІЇ

Ні, не усі пеньки дають гілля,
Бо деякі з'їдає вщент земля.

ПРО ТИХ, ХТО ПОРУЧ

Я бачу ти чогось сьогодні в тузі –
Мабуть, тому, що поруч дуже дивні друзі?

ЧОГОСЬ ХВАЛИЛИ

Якщо тебе хвалили нині,
То не впади, бо лізеш по драбині.

* * *

Є вічність думати про рідне село,
Є лише мить кохати,
Все, що було зі мною і не було,
Можна в кишеню запхати
І ходити отак по світу,
Не даючи нікому звіту
І розуміти,
Що так мало дано для людини
І так багато дано для світу.
І переходити,
Немов по мілкій ріці,
Перестрибуючи з камінчика на камінчик,
Де вдень смереки стоять,
Мов зелені олівці,
А вночі, мов чорні олівці,
Коли їх не освітить жоден промінчик.
Є мить, щоби себе залишити на землі,
Є вічність, щоби себе загубити,
Всі – і лакеї, і королі
Вчаться жити.
А коли навчаться, то пора
Збиратися у дорогу,
Мов на подвір'ї дитяча гра,
Їй Богу!
Ми клейкі і ліпимо до дня дні,
Або сплітаєм для себе сіті,
Або палим на високих вершинах вогні,
Щоби у цих вогнях згоріти.

* * *

Не усі дерева зацвітуть навесні,
Не усі друзі мені зустрінуться,
Не усю любов подарує кохана мені –
Ой, так багато до весни зміниться.

Голі гнізда, голі дерева і чорні граки,
А обрій сонячний, але засніжений,
Кохана, я ще той самий, добрий такий,
Ще дужу-дуже ніжний.

Зима до мене в гості прийшла,
Вона має звички й натуру жіночу,
Вона не люта, вона не зла,
Але пухом і білизою засліплює очі.

Зима, мабуть, з вітром заручена –
Гуляє з ним цілу ніч по узгір'ю,
Зима така гарна, як дівчина –
Скубе білих курей – летить пір'я.

* * *

Зупинися мить, бо ти прекрасна,
Зупинись, кохана, не іди,
Якщо маємо небо власне,
Ніч не спинить, ні чорний дим.

Перевозить Харон на той берег
Людські душі, спаковані дні,
Де дідьки їм варять вечерю
У солдатському казані.

І життя нікуди не ділося,
Й не подінеться після нас,
Просто мить зупинить захотілося
Поки сонячний промінь не згас.

* * *

Сльози з вікна я витру –
Хай не ридає марно,
І не біда, що хмарно,
Навіть немає вітру.

Дощі вже скошили літо,
На пагорбах осінь косять,
Дощинки стрибають босі,
Біжать у село, як діти.

Свербиус забіг у терня,
Ховається від людини,
Це, мабуть, та мить єдина,
Яку я вже не поверну.

Неба діряве сито
В тайстру ховають гори,
Встала земля вся хором
Осінь благословити.

* * *

Куці по черзі переходять стежку,
Громи карету тягнуть двоколісну,
А я за ними уважно стежу
І розумію, що в світі тісно.

А світ складає, немов цеглини,
Цупкі хвилини, мурує вічність,
Але ця вічність в безмежжя лине,
Де світять зорі, неначе свічі.

Усе велике кудись зникає,
Усе маленьке стає великим,
І Скелі Довбуша – наріжний камінь,
Який у гори мене покликав.

Тут філософій та геометрій! –
У горах різних наук пізнаю,
Бо відкривають малі моменти
Красу і силу, і душу краю.

Тут все знайоме мені й зниконе,
Та заблудитись у горах можна,
А я гостинця дам блудникові,
Щоб не водив по стежках тотожних.

На пні залишу кусочок хліба,
А ще залишу шматочок сала,
Я ще записку йому напишу,
Щоб різна нечисть мене не брала.

Та й помандрую зворами далі,
Поки ще квітень не у минулім,
І зрозуміє: не прав був Дарвін,
Ми не примати, ми – спів зозулі.

Ми соловейка солодкі трелі,
Нам треба небо у душу влити,
Любові треба – такого хмелю,
Щоб зрозуміти, що варто жити.

СВЕРБИУС

У полі свербиус – один на один
Із вітром осіннім, із сумом-сльотою,
П'є інколи келихи сонячних вин –
Від того у тілі не меншає болю.

Він скраю так виріс – на давній межі,
Яка розділяла сусідські дві ниви,
Нема вже господарів. Ниви чужі
Пригріли під боком свербиус, як диво.

Отут, окрай поля, поліг цілий рій,
Що йшов із села і попав у засаду,
Погибли повстанці. Та досі той бій
Стукоче в душі і свідомості градом.

В дитинстві колись я корови тут пас,
Розпалював ватру, грів руки і тіло,
Здається: вогонь той ще тліє якраз,
До нього сьогодні прийти захотілось.

До всього вертаюсь – до поля, до днів,
Нехай ці жарини думки мої гріють,
Нехай повертають ту осінь мені,
Куди я ніколи прийти не зумію.

1. Свербиус (діалект) – шипшина.

* * *

В причинно-наслідковому зв'язку
Заховано багато таємниць,
Вода здорова з кам'яних криниць,
Де мало і намулу, і піску.

Чим вищі гори – глибша таїна,
Дорожчає в стократ все навкруги,
В селі уже кінчається весна,
А із вершин не сходять ще сніги.

Прекрасні дні дарує сонця схід,
А чорна хмара дощ на землю ллє.
У кожному зв'язку чекати слід
Якогось наслідку, якась причина є.

ТРАВЕНЬ ТАКИЙ МОЛОДИЙ...

Мовою солов'їв
Травень говорить до мене,
Я розумію без слів
Шепіт смереки і клена.

Новий літопис весни,
Нові автографи квітів,
За силуетом сосни
Ходить навшпиньки літо.

Наче зітерлась межа
Того що є і що буде,
Тіні на сонці лежать,
Наче потомлені люди.

Стільки народжено див!
Нові озвалися струни,
Травень такий молодий,
Травень такий ще юний!

* * *

За дорогою – листя дубів
Хлюпає тихим прибоєм,
Мов ліс відвойовує боєм
Простори сільські голубі.

Ген на коромислі дня
Небо Карпати колишуть,
А під ялинами тиша,
Наче мале білченя.

Срібне озерце в ліску,
Наче всевидяще око,
Видно, як фронтом широким
Вийшла весна за ріку.

Листя химерне дубів
Лобзиком вирізьбив травень,
Ляжу горілиць у трави,
Буде здаватись небавом,
Що в небі пливу голубім.

* * *

Мої соняшники й бджоли,
І бджолина тут робота,
Соняшники хилять чола,
Бо і в них своя турбота.
Соняшники сонцем світять
І звучать, неначе бубни,
Знають їх в бджолинім світі
І тому їх бджоли люблять.
Вони п'ють і сонце, й небо,
Вони тишу п'ють бузкову,
І накриють, коли треба,
Землю у пору грозову.
Я ці соняшники сіяв,
А вони ростуть, як диво,
Не до сонця повернулись,
А до вуликів звабливо.

ІСТИНИ

Цей світ – канон незаперечних істин,
Ніхто не зможе зразу відповісти,
Де зло, де правда, кривда, де любов,
Де мука і мука, яку змолов.

І де крупа, яку надер на жорнах,
Де дні, як золото, і ночі чорні?
Одразу не розставиш все по сотах,
Хоч в тебе, як в бджоли, своя робота.

Свята робота – істину шукати,
Як в ночі місячні визбирувать дукати,
Це наче через річку йти про кладці
І застигати раптом в переляці.

Це світ ще до кінця ніхто не знає –
В шуканні істини завжди списи ламаєм.

КОЛИШНЯ ДОРОГА

Гриби ростуть попри стару дорогу,
Попри стару дорогу стільки див!
І я стару дорогу полюбив –
Її я не зрікаюся – їй Богу!

Вона хоча і на старий мотив,
Але слова завжди у пісні нові,
Тут стільки світла, стільки теплоти,
І ми у цім раю не випадкові.

У кожному шереху і шелесті, й розмові
Є свій і зміст, але і свій є сенс,
Який доходить до зустрічних серць.

Яку одвічну таїну несе
Осінній ліс попри стару дорогу,
Де нині тільки я і більш нікого!

* * *

Ніхто так не написав
Про моє рідне село,
Як я босоногим дитинством своїм,
Кірзаками маленькими
І фуфайчиною
Несусвітньо поношеною.
Ніхто так не написав
Про моє рідне село,
Як я стежками до криївок повстанських,
Та кулеметними кулями,
Які ми з братом Романом знаходили
В дуплах яблунь старих, як світ.
Ми ті кулі ставили на розпечену кухню
І вони стріляли в стелю нашої хати,
А не в людей.
Та хата живе ще й досі –
Колись нами розстріляна.
Ніхто так не написав
Про моє рідне село Кропивник,
Як я написав,
Не фотографував,
Через сито дитинства
Усе пересіював.

* * *

Нам треба пережити все спочатку,
Неначе сон, немов скопати грядку,
Засіяти й чекати урожаю,
Ой, як до болю все тепер вражає,
І погляди, й слова, і чорні лики,
І регіт слів, і душ бентежні крики.
Росте злоба «жлоба», немов каміння,
Яке не має жодного коріння,
Не може обійти чи розтоптати,
Щоб дати крок – на землю мусим стати.
Не злетимо у небо, ми не птиці,
Бо живить нас любов, а нищих – ницість.

ДІОРИТ

Є камінь, що твердіший за граніт,
Є камінь, що твердіший за метал,
Відомий єгиптянам діорит
Чогось легендою у нашім часі став.

Говорять, він долав найбільшу твердь,
Граніт, як масло різав, наче хліб,
Невже і камінь зустрічає смерть,
Втрачаючи колишню славу й німб?

Сиджу собі і думаю про це,
Як різали у давнину граніт,
Звичайний камінь був тоді різцем,
Лиш назва залишилась – діорит.

* * *

Сонце бавить землю, як дитину,
Сонце розсипає білий сміх,
Бо зима надворі. Дише в спину,
І мороз міцний, немов горіх.

Сонце перламутрово-червоне,
Сонце, наче перстень, золоте,
Заяріли кетяги червоні
На калині, що вогнем цвіте.

Скупана у сонці ходить мати,
Ловить син в долоні промінці,
Назбирав, мов копійок, багато,
Сипле по замерзлій ще ріці.

* * *

А я такий раптовий, наче дощ, –
Впаде на землю і змиває порох,
Бо кожне слово, кожен звук і порух,
Мов краплі, в душу падають також.

Як дерево, в яке ударив грім,
Спалахую і гасну, й жию далі,
Я, наче дощ раптовий на майдані,
Де ходить сонце в брилі золотім.

* * *

Чернетку ночі перепише ранок
І вихлюпне думки всі на папір,
Накриє ніч печаль, розлуки, рани,
Потоків сповідь і задуму гір.

Усе до нас повернеться, не щезне,
Можливо, вже у іншому вбранні,
Все розпрасує час, і все розчеше –
Грозові хмари й брили кам'яні.

Отут, на перепутті полустанків,
Додасться мрій і юної снаги,
Чернетку ночі перепише ранок
Курсивом серця спише всі сніги.

* * *

Десять градусів морозу
Хоч за день весна прийде,
Ніц не вартий глузд і розум –
І ніколи, і ніде.

Ходять тіні, як опришки,
Тишком-нишком по ярах,
Нам зима читає книжку
Про морози. Просто жах!

Наче фото чорно-білі,
Краєвиди навкруги,
Сплять вітри в саду у гіллі –
Їм ще спокій дорогий.

Але нам сніги, морози
Вже не милі і чужі.
І руйнує глузд і розум
Всі зимові рубежі.

* * *

Як галка чорна, вечір впав на землю,
Яка і грішна, і вагітна болем,
У лісі буковім, неначе у музеї,
Глибинний зміст історіями повен.

Колони світяться. Їх місяць сріблом миє,
Ой букові! Ой лісові колони!
А смерічки повитягали шиї,
Мов лебедина згряя в небі тоне.

За столами пеньків сидять зірниці –
Край звору, наче на краю затоки,
І тихо так, як дві руді лисиці,
Бредуть лугами два гірські потоки.

* * *

По колу ночі – думки ходять,
Що складені із протиріч,
Лиш я і ти, і сива ніч,
І місяця холодний погляд.

У цьому диві, що до дна
Наповнене лише тобою,
Я, зацілований до болю,
Перенароджуюсь у снах.

Перенароджуюсь в тобі,
В твоїм безхмарнім чистім небі,
Перенароджуюсь для тебе
В твоїй любові і журбі.

Тоді інакшим я стаю,
Неначе на шляху до раю
Гріхи в минулому лишаю,
Одержавши любов твою

* * *

Коли я думаю про свій ранковий вірш,
Захочу вірити словам, які мов з глини,
З густої ночі, наче з пластиліну –
Бери й ліпи, мов коники із хліба.

Дорога мозоляста, як долоня,
Підспівує росі, що скоро згине, –
Немов корова злиже язиком,
Й трави проміння буде рватись в небо,
Щоби на крилах днів моїх летіти.

Слова на нитку золоту силяю,
А нитка та з жіночої любові,
У небі кучерявиться світанок,
І сонце п'є засмаглий сік беріз.

* * *

Рукописи днів моїх
Лежать, як на грядці,
На городі прожитого,
Заступом списані.

Легенди моєї любові
Горобцями переспівані –
Білі, як день.

Світло моєї пам'яті
На найвищій вершині –
Там, де починається
Ранок мого села.

* * *

Казки дитячі не для всіх –
Тим паче для дорослих,
А зорі падають у роси –
Вечірні зорі у росі.

Роса – малий окремий світ,
Де море таємниць, загадок,
Роса життя і море згадок
І мрій, що вижили, політ.

Я в юності косив росу,
Складав у хвилі острівцями,
А потім споглядав красу,
Заручену із промінцями.

* * *

Мідії теж потрібні воді,
Як вода мідіям,
Промені сонця – завжди молоді –
Заломлені у воді на віддалі.

Промені сонця, немов драбинки,
Із яких відкривається світ ще вище,
А соловейко,
Перелетівши через віки,
У травневім гаю свище.

Промені сонця, немов мечі –
За сонце стають до бою.
Битва за світло і вдень, і вночі,
Сонце дорогу пітьмі заступає собою.

* * *

Дочитано книжку,
Закрито останню сторінку,
Мов випито склянку напиту –
Такого, що згашує біль.
А потім беруся за вірші,
Неначе стаю у загінку,
Колосся думок повнозерних
Вплітаю у строфи собі.

Земним я стаю і небесним,
Як птиця липнева, високим,
Розмотує зір краєвиди –
До них ще іти та іти.
Все миле, знайоме до болю –
Уперше, вдесьте і всоте,
Бо стежка від рідної хати
Мені відкриває світи.

З пергаменту простору й часу
Усі таємниці воскреснуть –
І ті, що жили ще учора,
І ті, що давно не живуть.
Я буду читати молитви
З небесної вічної книги,
Я потім повернусь додому
А милі стежки і дороги
Без мене у гори підуть.

* * *

Тече, мов літепло, зоря,
Тече у літо,
А я горів і не згоряв,
І не згоріти.

А я гадюки зустрічав,
Не знав, що вкусять,
Я плакав з муки і кричав,
Я жити мусів.

Вода текла й тече із гір,
Не пересохла,
А поміж гори – завжди звір,
Порослий мохом.

А вечір скоро настає,
Лиш сонце сяде,
Що маю в серці, все моє,
І не пропаде.

ЧЕКАННЯ ЦВІТУ

Сад зацімів в чеканні дива цвіту,
Холодні тіні між старих дерев,
Ялинка молода між ними світить
І водночас вмирає все старе.

Сад прагне снів, яких іще не бачив,
У снах таких міняється увесь,
Весна в саду таки багато значить
І для землі, і голубих небес.

І для людей, і для життя земного,
Весни розмах, немов новий рубіж,
У час такий надія лиш на Бога –
Відкриті душі й небеса навстіж.

* * *

Первоцвіту не злюбили бджоли –
Що для них сьогодні первоцвіт?
Дихає медово квітнем поле,
Дихає весною білий світ.

Квітень возом на обійстя в'їхав,
Хочеться враз крикнути: «Ура!»
Та зарано, бо з-під шапки снігу
Дивиться на нас сумна гора.

ЖОВТІ РУЖІ

Динтих

I

А люди, наче жовті ружі –
Такі далекі і чужі,
Такі правдиві і не дуже,
Неначе фруктів муляжі.

Такі, що душу би віддали,
А що, коли її нема?
Такі, що їм півсвіту мало,
Давай їм цілий. А дарма!

Такі високі і небесні, –
Такі, мабуть, й колись були,
Сто раз помруть, сто раз воскреснуть
Для того, щоби ми жили.

Такі, що світять нам ув очі,
Як серед півночі зірки,
А поза очі з нас регочуть,
Живуть, як кажуть, навпаки.

Тому мені холодні ружі,
Лякає дивна жовтизна,
А травень переносить мужньо
Їх жовтий колір. Бо весна.

II

Під хатою калюжниці, на подвір'ї калюжі,
Травень починається золотом трави,
Тішать і печалять мене жовтні ружі, –
Я ніяк не викину смуток з голови.

Просторово-сонячно дише в очі небо,
Бджоли розроїлися, а на стежці вуж,
Я не усміхаюся, але треба,
Треба веселитися поміж жовтих руж.

* * *

У джипі крутому застряг горобчик,
Свій обірвавши лет,
І засльозились фари, як очі,
У той момент.

Джип зупинився, водій щось буркнув,
Вийшовши наперед:
«Значить, попався, літунчик-сука,
Видно, твій лет не мед...»

Витяг з решітки мертве тіло,
Кинув на тротуар,
Тіло горобчика ще тріпотіло, –
Дивився холодно крутар.

А перехожі стали й мовчали,
Бачили двох мерців –
Пташку крихітну, що мерс розчавив,
І того, що в мерса сів.

ШПИГАЧКИ

- Запалив собі люльку комин,
Не давав прикурити нікому.
- Без української ідеї –
Не хати, а цитаделі.
- У нашім житті злодії –
Актори першої дії.
- П'ятим колесом до воза
Для поета була проза.
- Не у свої сани сів –
Не коней запряг, а псів.
- Багато нагромадилося справ –
Ходив по справах і у справах спав.
- Кіт читав так «Новини Загір'я»,
Що з газети летіло пір'я.
- Як одягне портупею,
То тупіє разом з нею.
- Реформи для форми. І баста.
Так легше дурити і красти.

* * *

Ти поглянь в небеса. Небо дзеркало наше,
Там відбилися мільйони розтерзаних душ,
Але віримо ми кожна з душ цих жива ще,
Навіть та щонайменша. Дрібна, наче хрущ.

Походи, погуляй між стежинами неба,
Не лякайся висот, в кут глухий не зайдеш,
Зрозумієш одне: тут так мрячно без тебе,
А космічна глибінь тишиною гуде.

Сивий образ небес притуляєш до серця
Та ідеш собі в світ поміж інші світи,
Й зрозумієш таки, що прийти ще прийдеться
У колиску віків на цей острів святий.

* * *

Обірвалась нитка павутиння,
Тріснула. їй Богу –дала звук,
Ходить тихо осінь попідтинню,
Наче розфарбований павук.

Виткала ажурні нам килими,
Ще таких, здається не було,
Син мене запитує, коли ми
По гриби поїдем. Бо тепло.

Кошики сплітають верболози,
Вітерець прочистив путівці,
Наступає в горах синіх осінь
З прапором багряним у руці.

Стане трохи журно, трохи дивно –
Переміни стались на землі.
І утвердять осінь жовтим димом
Викопані в полі картоплі.

ГЛІД

Глоду червоного грона,
Наче роз'ятрені рани,
Сонця музичне сопрано
В клавішах глоду холоне.

Дерево стало на кручі,
Має колючий характер,
І в обороні колюче,
Кров – переконливий фактор.

Так, наче жінка розлучена,
В штири погібелі скручена,
Плаче понад водою.

Грона-намиста капають,
Жінка любов оплакує,
Власну оплакує долю.

* * *

Щодня немов по мінному полю ходжу,
Над прірвою поміж пастки,
Із собою свою долю воджу.
Поміж тісних людей,
Кланяюся – хто йде,
А в серці смуток ховаю.
Кожен крок,
Як останній урок –
Довго триває.
Сонце пряде нитки, мотає мотки,
А я ними своє життя вишиваю.
День пройшов – дякую Богу
За пройдену по мінному полю дорогу.

* * *

В час, коли життя на переломі,
І в огромі
Таємниць високих гір і рік,
Відкриваю зовсім невідомі
Гейзери, народжені вгорі.

Ми коли в дорозі
І в облозі
І птахів, і сонячних думок,
Значить влада спочиває в Бозі,
А для нас то ще один урок.

Словеса загострені, як жала,
Ні пройти,
Ні поруч перейти,
На крайнебі зірка заіржала
І летіла в золоті світи.

Я дивлюсь: побіг по росах ранок,
Як дитя босоніж по траві.
А калина бинтувала рани
Й плакали тумани польові.

* * *

Пересихають дзвонкові криниці,
Пересихають душі і тіла,
Такі-то в Україні, брат, діла,
Казали древні: «Спокій тільки сниться...»

І клаптик неба, наче клаптик ситцю,
Пришпилений до сонця, наче бант,
Сидить на царським троні окупант,
Та ще не брешуть на щити лисиці.

Навала нетатарська звідусіль –
Ярами і стежками йде не Київ,
Земля ще родить слуг і гречкосіїв,
Не плачуть трави кров'ю у росі.

На спис тривог настромлені ми всі –
І праведні, і грішні в білім світі,
Чужа хула плете мерзенні сіті.

Сім кривд і сім неправд, гетьманів сім,
Та в час такий рятує слово Боже,
Бо, як не Бог, то хто нам допоможе?

* * *

Непрозорий наш світ, непрозорий,
І душа непрозора, як світ,
Хоч окинути хочеться зором
Стежку пам'яті серед боліт.

Дні лягли на путі, як замети,
Не розступляться, цупко лежать,
Бути щирим і бути відвертим –
Самогубство між хмарами жал.

А сичать і ув очі, і в спину,
Що поробиш – зігнися і йди,
Якщо маєш надію єдину,
Що розквітне й не згине, як дим.

Суперечності влазять у душу,
Роздирають, як ланю вовки,
Сушать кров мою, мозок мій сушать,
Наче терня, колючі роки.

Треба йти, як на фронті у наступ,
Та кричати не буду: «Ура!»
Щоб губами до щастя припасти,
Щоби жити, сто раз помирав.

А тепер, коли маю я мрію,
Щоб іти до відкритих джерел,
Я сьогодні плекаю надію,
Що не вб'є її в небі орел.

* * *

Гнуться дерева у три погібелі,
Птахи під крила ховають пташат,
А блискавиці, неначе гемблі
Обстругують небо – стрічки летять.

Небом, неначе шляхами розмоклими,
Хмари пливуть на вервечках карет,
А блискавиці, як знаки оклику,
Утверджують істину — життя або смерть.

* * *

Бери мене, тишо, в обійми,
Поки вітри не зірвали
З мого квітучого дерева
Останній листок.
Я умію забавитись
За столом тиші,
Вона, як пиво, шумує,
По вусах тече.
Тут я винайду ще одну країну свого серця,
Ще одну світлину своїх пальців,
Ще одну колючку загостреного, як олівець,
Променя,
А потім мене запитають дружина і діти:
«Звідки беруться вірші?»

* * *

Можна в горах коні пасти
І літати горами на вороних,
Можна просто зі скелі впасти
І слухати, чи голос серця не стих.

Можна все відчути й побачити,
Голублячи мрію,
Чи захищаючи власне я,
Стояти каменем проти іуд чи безбатченків,
Хоч навколо вирує-гуде течія.

Можна з вітром наввипередки бігти,
Чи молоти, як вітряк, крупу,
Поки світ не червоний, не чорний, а білий
Дивиться в небо через сонця лупу.

Світ міняється, але не зміниться,
Хоч дуже прагнуть люди змінити світ,
А світ росою ранковою світиться
І кличе з птахами у політ.

* * *

Сліпі прозріють і побачать небо,
По-новому відкриють власну путь.
Блукаючих нам зрозуміти треба
І до добра потрібно повернуть.

Очищення душі і горді втрати,
Як заметіль, що закриває все,
О, скільки стін потрібно прорубати,
Щоби дійти до непорушних серць.

І раптом, наче джерело відкрите,
В обличчя бризне струмінь золотий.
Щоби життя прозрінням освятити,
Ми мусим на Голгофу хрест нести.

РУБАЇ

1.

Хоч я і не Павличко, й не Хайям,
Надам я перевагу рубаям,
Аби звести з цеглинок тонкогранних
Поезії високий, пишний храм.

2.

На світі жив розумний чоловік,
Порядок знав рокам, хвилинам лік:
Орав і сів він у році двічі —
У полі й на папері цілий вік.

3.

Обминаєм калюжі завжди,
Мов маленькі озерця біди,
Так обходим лукаву людину,
Що утопить у ложці води.

4.

На річці завжди ціняться мости,
А між людьми приємними — листи,
Щасливі ті, що навчилися навіть
По райдузі до друзів перейти.

5.

О, як плазують люди, як вужі —
Ні сорому не знають, ні межі,
Такому горб не виросте ніколи,
Хоч би які давили вантажі.

6.

Поети нині в нас не у ціні —
Хтось під конем, а хтось ще на коні.
В поета благородство — славна Муза,
А муза із грошима не в рідні.

7.

Ми стільки горя випили й вина,
Тому і доля і гірка, й хмільна.
Щасливі дні, коли без них були ми,
В них різний смак, а трутизна одна.

8.

Як істина в вині, чого хмільне воно?
А істину би пропили давно.
Янтарне світло в сонячнім бокалі
Не кожному побачити дано.

9.

Фальшивість — то у яблуку черв'як:
Краса очам, але яке на смак?
Того, хто обманув, я не боюся,
Боюсь того, хто стрінеться. Ще б пак!

10.

Руки він більше нам не подає,
Немов від нас він відгорнув своє,
Проходить біля нас, неначе хмара,
Але крім нього світ навколо є.

11.

Суха верба схилилась край ріки,
Не зрубана, не спиляна ніким,
Колись була красива, буйнокоса,
Отак і дехто з нас прожив роки.

12.

Не вірю я підступним ворогам,
Бо істина для них не дорога.
Якщо безгрішний, чом не став святим ти,
Чом доля не накаже, якщо хам.

13.

Любов, багатство, сором і вино –
Усе, що Богом на землі дано,
Колись це на святій землі залишим,
А грішними помремо все одно.

14.

Кого хвалити нам, що день прожито в мирі,
Бо навіть друзі не завжди із нами щирі,
А що вже говорити нам про світ,
Коли не миряться сусіди по квартирі.

15.

Не прагнув слави я, ані грошей,
Усе своє життя дружив з віршем,
У спрагу приходив з його джерельця пити,
Поезії затишку праг лишень.

16.

Якщо кохану ти в житті знайшов,
То віддавай усю свою любов,
А вогнище не покидай надовго —
Погасне полум'я, як не підкинеш дров.

17.

Від правди до брехні — один лиш крок,
Брехня натисне зведений курок.
Скільком приготувала смертне ложе —
Чи це візьме фальшивець за урок?

18.

Говори, говори про прекрасне,
Що ніколи між нами не згасне,
А якщо в нім любові нема,
То загине воно передчасно.

19.

Хто ні горя не знав у житті, ні біди,
Той не знає, як інших від них вберегти,
І, гортаючи книгу життя, випадково
Зупинився й питає: «А далі куди?»

20.

Любові ягода солодка і гірка,
Рука любові ніжна і шорстка,
За мить єдину, найдорожчу в світі,
Ми серце віддаєм на суд вікам.

21.

Чиновництво живе ще й дотепер —
О, не один чиновник в кріслі вмер,
Гніздо пригрівши для свого сина,
А син, так як і батько, шкуродер.

22.

Завжди мовчав, бо мав короткий ум,
Щоб іншим не піддатися на глум,
Він кивав однозначно головою,
Неначе підставляв її під струм.

23.

Земне життя подібне до ріки:
Течуть віки, течуть собі роки —
Хто кладкою, хто бродом переходить,
А іншого засмокче вир мілкий.

24.

Найсолодшої жінки у світі нема,
Не шукай, не знайдеш і шукати дарма,
Є солодкі думки про жінок незнайомих,
Що проходять повз нас, наче літо й зима.

25.

Ми не пні смерекові, що згниють колись,
Ми дерева життя, що у небо знялись.
Нам немає кінця і немає початку —
Наші корінь і крона у серці сплелись.

26.

А хоч раз у житті позамислився ти,
Скільки в світі стовпів, що тримають дроти,
Як не зрушиш, довіку стоятимуть струнко,
Ні на крок не зуміють із місця зійти.

27.

Синиця в небі й журавель у жмені,
Якщо пачками гроші у кишені,
А що вже говорити там про честь,
Її продали дурники і вчені.

28.

Жила ця жінка в світі, як могла —
Тягар життя через життя тягла,
Коли дорога піднялася вгору,
Її проткнула смерті чорна гла.

29.

Він був уже у партіях кількох —
Такий собі простий партійний бог,
Тепер до комуністів повернувся,
Неначе віддає плутійства борг.

30.

Антихристи живуть ще й дотепер,
Від богохульства ще ніхто не вмер.
Вони деруть, грабують Україну,
Бо кожен з них хапуга-шкуродер.

31.

– Чого така всесильна глупота? –
Я не одного у житті питаю.
І зрозумів: вона в єстві людському,
У неї ширма – замкнуті уста.

32

Брехні немає на землі без меж, –
Брехнею, кажуть, цілий світ пройде,
Але назад не вернешся ніколи,
Те, що посіяв, то колись пожнеш.

33.

За тим я не жалію, що було,
Воно у дні майбутні проросло.
Здається: у дитинство повертаюсь,
Як прилітають бузьки у село.

34.

Ми кожен носимо по світі власний гріх,
Але між нас не мічено усіх,
Бо дехто лиш на серці має карби, –
Хтось тіло, а хтось душу не вберіг.

35.

Він не шукав тепла, чужих земель, –
Стоїть в снігах криничний журавель,
Поскрипує, неначе щось говорить,
Коли виходять люди із осель.

36.

Брехня нам часто впоперек стає,
Слова, як жала, – в кожного своє:
Ніяк не зможеш перейти дорогу,
Як гадину на місці не уб'єш.

37.

Дуби високо в горах не ростуть,
Їм заважка стрімка камінна путь,
Дуби, дуби – володарі діброви,
Але, як треба, й гори підіпруть.

38.

Любов вухами любить, хоч німа,
Стріла Амура вибере сама –
Комусь в п'яту, комусь у серце вцілить,
Кохання мук однакових нема.

39.

Кохання — вічність, де весна і цвіт,
Високий для польоту небозвід.
Лише любов земна єднає людство, –
Допоки є кохання, буде світ.

40.

О, скільки я пройшов гірських стежок,
Де я і прів не раз, і мерз, і мок,
Але ніколи не вертав з півшляху, –
Учивсь невтомним бути, як струмок.

41.

Там тільки добре, де лиш нас нема, —
Цю повторяєм істину дарма,
Ми тільки раз живем на білім світі —
Люблю цей світ з незгодами всіма.

42.

Мене учили завжди мудреці:
«Не зловиш рибку у мілкій ріці,
Іди вперед — шукай собі глибини,
Де глибші ріки, вправніші плавці.»

.

43.

Покіль живу, то славлю я любов,
І п'ю вино — мого кохання кров.
Цілунок милої — ковток води у спрагу,
Мов джерело, що в горах ти знайшов.

44.

Я в храм любові входжу, як в Едем,
Шукаю в ньому щастя молоде,
Його ніде позичити не зможу
І не куплю любов собі ніде.

45.

Нове кохання — нова висота,
Яку здолати прагнеш всі літа.
Оглянешся: навколо гори, гори,
Та ця вершина в сонці, золота.

46.

Світ наш навпіл – і друзі, й вороги,
Вертаємо усі свої борги,
Кохання – річка, що у далеч плине,
А ми її високі береги.

47.

Фатальна долі істина – любов,
Її ніхто ніколи не зборов,
Любов, як ліс – лиш вийдеш на поляну,
Побачиш з ночі наламав хтось дров.

48.

За все, кохана, ти мені пробач,
Літа побігли горами навскач,
Дивлюся у минуле, як у воду –
Я рятував кохання від невдач.

49.

Буває, зрадять друзі. Не біда,
Усе змиває час, немов вода,
Але коли кохана вас покине,
Душа старіє навіть молода.

50.

Ми із морозом боремся вогнем,
Не раз морози нищили мене,
Якщо морозу наставляєш сльози –
Тебе, немов сльозинку, проковтне.

51.

Життя – то чаша золота вина,
Хоч пий і пий, та не побачиш дна,
Спіткнешся, перехилиш, розіллється
І не піднімеш, бо важка вона.

52.

Ми ходимо, неначе по струні,
Немов нитки, тоненькі наші дні,
Приходиться іти нам через прірву,
І думка каже : «Так!» а серце – «Ні!»

53.

Життя будова – то важкі труди,
Де за рядочком інші йдуть ряди.
І кожен з нас свою споруду зводить –
Хтось на землі, а хтось серед води.

54.

Не візьмеш долю ти на абордаж,
Якщо ти взяв, то все одно віддаш,
Ніщо ніде не пропаде безслідно, –
Життя з цих кадрів зробить свій монтаж.

55.

Горить цигарка, як бікфордів шнур,
Коли виходиш ти на перекур,
Тоді й людина теж в диму згорає, –
Хоч би на собі мала й кілька шкур.

56.

Життя – не річка, вброд не перейдеш
І кладки не шукай, бо не знайдеш.
Життя – це сад. Так мислиться поету,
І він немає краю, ані меж.

57.

Дивлюсь на світ: неначе вітражі,
Навколо люди рідні і чужі,
Одні в руслі з тобою разом плинуть,
А інші – в зарослях плазують, як вужі.

58.

Усі ми смертні – блазні й королі,
Смерть – наш знаменник спільний на землі,
Лише любов живе на світі вічно,
Їй підкоряються великі і малі.

59.

Той, хто фальшивив, інших обікрав
І каяттям сумління не карав,
Це значить, що спиною став до Бога
Й закриттям собою тло нечесних справ.

60.

Ніяк на Україні не збагнуть,
Чого багато тих, котрі крадуть,
Зірки Героїв їм вручають нині
Гетьмани, що до прірви нас ведуть.

61.

Історія, як голос давнини,
Питає, чого скурвились сини,
Що клялися на Біблії учора –
Від них, о Боже, нас охорони.

62.

Чогось не розумію я ніяк,
Чого й сьогодні Лебідь, Щука й Рак
Впряглися в воза нашої держави,
Як на виставі посеред зівак.

63.

Я в любові живу і в любові помру,
І обов'язки всі, як велику гору,
Я з плечей своїх зсуну і стану вже вільним,
А любов розцвіте первоцвітом в яру.

64.

Кохана, я б усе тобі віддав,
Щоби була постійно молода,
Лише краса твоя мене спасає,
А інше все минає, як вода.

65.

Кохання – це не самоціль моя,
Воно неначе пісня солов'я,
Який колись вселився в моє серце,
Як ще на світ не народився я.

66.

Ніхто ще не вернувся з того світу,–
Сказав Хаям. Це кожен з нас помітив,
Що розпитати ми не маємо у кого,
І смерть сприймаємо, як дзеркало розбите.

67.

Розіб'єш дзеркало, але в осколку кожнім
Побачити себе хоч трішки зможеш,
Вірші поета мов ті самі речі,
Та, правда, одна одній не тотожні.

68.

Оті, що брешуть, славу воздають
Отим, що чорними шляхами йдуть,
Моя душа вся списана віршами
І для брехні тут місця не знайдуть.

69.

Страшні злодії в світі – брехуни,
Ні перед чим не зупиняються вони,
Всі люди їх обходять стороною,
Бо брехуни – це слуги сатани.

70.

Тобі розпечену лизать сковороду,
Якщо брехнею накликав біду,
Твій гріх залишиться в десятому коліні,
Твої гріхи на інших упадуть.

71.

Я рву десятки струн в своєму тілі,
Коли слова кажу правдиві й смілі,
А недруги по-іншому сприймають,
Не щиро так, як є воно на ділі.

72.

Ой цього я ніяк не розумію,
Чого тепер в повазі в нас злодії,
Хто більше крав, у того більше прав,
І тим біда, хто красти не уміє.

73.

Наш світ із ніг на голову встає,
Народ ногами небо дістає,
А голови в калюжах каламутних,
Там бачать крадії лице своє.

74.

Серед усіх першопричин
Нас рухає свобода й чин,
Тоді й себе таки знаходимо
Серед низів і величин.

1993-2010 рр.

БІОГРІФІЧНА ДОВІДКА

Михайлів Любомир Львович народився 4 січня 1953 року у селі Кропивник Вигодського (нині Долинського) району Станіславської (нині Івано-Франківської) області.

Стаціонарно закінчив факультет журналістики Львівського державного університету імені Івана Франка.

Працював редактором теле– і радіопрограм у Кіровоградському телерадіокомітеті, кореспондентом-організатором Рожнятівського районного радіомовлення.

А коли в Україні почалися демократичні процеси боротьби за встановлення вільної і незалежної Української держави, став членом Народного Руху України, організував разом із своїми однодумцями і очолив районне об'єднання ТУМ «Просвіта» імені Тарас Шевченка, головою якого є донині.

Був обраний депутатом Івано-Франківської обласної ради першого демократичного скликання. Працював заступником голови Рожнятівського райвиконкому, а згодом – заступником голови районної державної адміністрації. Працював на інших державних посадах.

Був редактором регіональної газети «Вісті Бойківщини». Зараз на пенсії.

Поет, прозаїк, краєзнавець. Автор поетичних збірок: «Формула зерна»(1993), «Амплітуда вогню»(1994), «Плаї»(1996), «Гірська земля»(2001), «Клавіші сонця»(2003), «На семи вітрах»(2004), «Високосний рік»(2007), «Автограф любові»(2007), «Між сотнями літ»(2007), «Літа і літо»(2009), «Вербовий мед»(2012), «Сонети»(2012), «Солодка ягода любові. Вибрані твори в трьох томах, т.1»(2013), прозової книги «Зазимки»(2007), а також краєзнавчих книг «Долина»(1988), «Село Кропивник з погляду минулого»(1998), «Рожнятів і околиці»(2000), «Історія села Кропивник»(2009), «Рожнятів і околиці. Видання друге, доповнене, змінене»(2012). Член Національної спілки письменників України.

ЗМІСТ

«Входимо в ніч...»	3
«Яка ж бо тепла ніч...»	4
«Сумніви мучать...»	5
Я сам себе питаю...	6
Формула зерна	7
«На пальці неба перстень сонця...»	8
«Мене тешуть, а тешуть дерево завжди здорове...»	9
«Інколи тісно стає поміж різних людей...»	10
Сонячні бджоли	11
«Девіз у пасічника: «Бджілку не порань!..»	12
«Обкрадають народ і нищать...»	13
«Воля – це наша доля...»	14
«Розпочатий день, як надкушене яблуко...»	15
«Дорогу посолили, наче хліб...»	16
Ріки і стежки	17
Літо в Рожнятові	18
«Це літо ще з палеоліту...»	19
«Коли життя остудить фірн чи глетчер...»	20
«Не рубайте ялин...»	21
«Ялина тремтіла...»	21
«Між життям і смертю ходив я десятки разів...»	22
Борги	23
«Мене збудив осінній місяць...»	24
«Моє життя, мов тракторна дорога...»	25
«Усі живемо на одній планеті...»	26
«Купаються в добрі, неначе у воді...»	27
«Горшки, звичайно, ліплять не святі...»	28
«Рву арніку на лісовій поляні...»	29
«Крапля зірвалась і падала...»	30
«Дні, години в Інтернеті змарновані...»	30
«Вблід переходять мою уяву вірші...»	31
Сніжинка на долоні	32
«Сніжинка залетіла у вікно...»	33
«Зима набралася розгону...»	34
«Вишневу тишу виламує...»	35
«З березневого саду пооблітало листя снігів...»	36
Середина літа	37
Літній день	38
«Де ж літо, як остання мить?...»	39
«У хоромах душі заночує мій погляд і спогад...»	40
Гірська земля	41
Ранковий мотив	42
Долинські октави	43

Спогад про степ	45
«Дивіться в дзеркало, воно розкаже все...»	46
Лист із минулого	47
«Свавільний вітер рветься у село...»	48
«Багато переймаєм від бджоли...»	49
«В здоровім горішку – здорове зерня...»	50
«А нам вільної України треба...»	51
«Вивчаю й розумію світло тіней...»	52
Куди іти?	53
«Так важко йти, як по пісках Єгипту...»	55
«Камінь з душі, кинутий в чужий город...»	56
«Мені так добре нині на землі...»	57
«Вилазять підколодні змії...»	58
«Весна одквітувала, немов одзвітувала...»	59
«Ходять трави попід хату...»	60
Арніка цвіте	61
«По мамі маю прізвище Сова...»	62
«Я знаю, що душа – та щось і важить...»	63
ІЗ ЦИКЛУ ВІРШІВ «ОЧАКІВСЬКІ СВІТАНКИ»	64
«Кричали чайки понад морем...»	64
«Очаків – пісня із пісень...»	65
«Ранок починається із крику чайок...»	66
«Парадокси небес і серпневого дня парадокси...»	67
«Звідси острів Березань – рукою подати...»	68
«Золотий пісок і золоте тепло...»	69
«Як пахнуть сосни на косі...»	70
«Летять на берег чайки-відчайдухи...»	71
«Цей ранок, як вікно у світ...»	72
«Море мені розказало багато...»	73
«На Кінбурнській косі – пташине царство...»	74
«Суворов був не прав...»	75
«Тут поранений був Суворов...»	76
«Не кричи, ой чайко, не кричи...»	77
«За вікном – море, інший макро- і мікросвіт...»	78
Кримські сосни	79
«По обрію, немов по кіноскені...»	80
«Думки розцвітають – це добре...»	81
«Риторичне запитання моря...»	82
«Я із тих, що люблять море...»	83
«Море з'їло море солі...»	84
«Помовчім, хай роки полікують...»	85
«Всю ніч точив шашіль в будинку...»	86
«Купались ми у морі – лиш світало...»	87
«Все тут взаємно пов'язане з морем...»	88
«Проснулись я і море. Добрий ранок!...»	89

Парео	90
«Цілу ніч холодильник хропів...»	91
Дівчина з косами	92
«-Мідії, криветки рапані!..»	93
«Я на морі, але сняться бджоли...»	94
«Море мило золото для скіфів...»	95
«Прісні води, кажуть, під морем...»	96
«Гілочку євшану привезу додому...»	97
Море	98
«На березі моря, неначе на людній пристані...»	99
Цитрина сонця, як слова...	100
«Хочеш знати...»	101
«Чуєте, чи ні, УКРАЇНЦІ!..»	104
«День самотній стоїть на дорозі за хатою...»	105
«Випив я чашу терпіння...»	106
«Поети живуть мало...»	107
«Сокира місяця і річка краєвиду...»	108
«Сіють мряку на полі брані...»	109
«Високогірні помисли квітневі...»	110
«Як це чудово знайти підкову місяця...»	111
Алегорія ранку	112
«Завтра, може, придуть мечоносці...»	113
«Реставрують старі будови...»	114
«Україну в Україні шукаю...»	115
«Ні, немає щастя, бо нема Вкраїни...»	116
«Я сміявся, а зараз сміятись не хочу...»	117
«Зустрінеш образ-вислів у вірші...»	118
«Тут літо і зелене, і рум'яне...»	119
«Злітають із дахів сніги на санках...»	120
«Літають бджоли в сонячному літі...»	121
«Посковзнутися і не впасти...»	122
«У лісі – надія на ноги...»	123
«Життя – не просто мозаїка...»	124
Балада про деревця	125
«Шукайте істину, та тільки не в вині...»	126
«На Вкраїні дощі. І весна нікудишня, їй Богу!..»	127
«Скільки я по світах находився...»	128
«Цей чоловік...»	129
«Бджоли втекли роєм із вулика – вони не твої...»	130
«Сонце світить і сонце гріє...»	131
Двері батькової хати...»	132
«Світ ілюзійно сприймається...»	133
«Полатали дорогу, наче свиту...»	134
«Липень – білень, білить наші душі...»	135
«Ось і середина літа...»	136

«До мене ящірки лізуть у хату...»	137
«Часто й люди підіймають хвости, як звірі...»	138
«У лісі так мало звірів...»	139
«Смереки позгинали коліна...»	140
«Слухаю вулик у січні ...»	141
«Не будь солодким – бо з'їдять...»	142
«Думав собі чоловік, що воля...»	143
«Про все говорити приходиться просто ...»	144
Гроно	145
«Є вічність думати про рідне село...»	146
«Не усі дерева зацвітуть навесні...»	147
«Зупинися мить, бо ти прекрасна...»	148
«Сльози з вікна я витру...»	149
«Кущі по черзі переходять стежку...»	150
Свербиус	151
«В причинно-наслідковому зв'язку...»	152
Травень такий молодий...	153
«За дорогою – листя дубів...»	154
«Мої соняшники й бджоли...»	155
Істини	156
Колишня дорога	157
«Ніхто так не написав...»	158
«Нам треба пережити все спочатку...»	159
Діорит	160
«Сонце бавить землю, як дитину...»	161
«А я такий раптовий, наче дощ...»	162
«Чернетку ночі перепише ранок...»	163
«Десять градусів морозу...»	164
«Як галка чорна, вечір впав на землю...»	165
«По колу ночі – думки ходять...»	166
«Коли я думаю про свій ранковий вірш...»	167
«Рукописи днів моїх...»	168
«Казки дитячі не для всіх ...»	169
«Мідії теж потрібні воді...»	170
«Дочитано книжку...»	171
«Тече, мов літепло, зоря...»	172
Чекання цвіту	173
«Первоцвіту не злюбили бджоли...»	174
Жовті ружі	175
«У джипі крутому застряг горобчик...»	176
Шпигачки	177
«Ти поглянь в небеса. Небо дзеркало наше...»	178
«Обірвалась нитка павутиння...»	179
Глід	180
«Щодня немов по мінному полю ходжу...»	181

«В час, коли життя на переломі ...»	182
«Пересихають дзвонкові криниці...»	183
«Непрозорий наш світ, непрозорий...»	184
«Гнуться дерева у три погібелі...»	185
«Бери мене, тишо, в обійми...»	186
«Можна в горах коні пасти...»	187
«Сліпі прозріють і побачать небо...»	188
РУБАЇ	189
БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА	204

ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНЄ ВИДАННЯ

Михайлів Любомир Львович

ВИБРАНІ ТВОРИ У ТРЬОХ ТОМАХ

Том другий

СОНЯЧНІ БДЖОЛИ

Вибрані поезії

Редактор Мирослава Кузюк
Комп'ютерний набір Романа Михайліва
Дизайн обкладинки і комп'ютерна верстка
 Оксани Микицей
Коректор Мирослава Кузюк
На обкладинці використано фото автора

Віддруковано: Видавництво «Місто НВ»
76000, м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 53